Uchwała nr XXV/123/2026
Rady Gminy Świedziebnia
z dnia 30 września 2026 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Świedziebnia na lata 2026-2035

Na podstawie art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 662 i poz. 912) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Świedziebnia na lata 2026-2035, która stanowi załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Świedziebnia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Paweł Boruszkowski

Załącznik do uchwały nr XXV/123/2026
Rady Gminy Świedziebnia
z dnia 30 września 2026 r.

Strategia Rozwoju Gminy Świedziebnia na lata 2026-2035

Świedziebnia, 2026

Zamawiający:
Gmina Świedziebnia
Świedziebnia 92A
87-335 Świedziebnia

Wykonawca:
Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów:
Kierownik Projektu – Karolina Drzewiecka
Konsultant – Joanna Kaszubska
Analityk – Dominika Kujawa

Spis treści

Wstęp 4

1. Wnioski z diagnozy 10

1.1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy 11
1.2. Analiza SWOT 17
1.3. Bariery i potrzeby rozwojowe 21

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań 23

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy 45

3.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych 45
3.2. System powiązań przyrodniczych 50
3.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych 54
3.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej 57

4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie 61

4.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu 61
4.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej 63
4.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej 64
4.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym 67
4.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego 67
4.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej 68
4.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW 70
4.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko 71
4.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej 72
4.10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji 74

5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań 74

6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy Świedziebnia 76

7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych 77

8. Ramy finansowe i źródła finansowania 80

Spis tabel i rysunków 86

Wstęp

Strategię rozwoju JST sporządza się na podstawie art. 10e. i 10f ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2025 poz. 1153 ze zm.).

Strategię rozwoju sporządza się w formie tekstowej oraz graficznej zawierającej zobrazowanie treści, w szczególności: modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej i obszarów strategicznej interwencji.

Strategia rozwoju jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń, implikując przejście ze stanu istniejącego do pożądanego, wyrażonego w wizji rozwoju. Strategia rozwoju stanowi najważniejszy dokument przygotowywany przez samorząd gminny, który określa priorytety i cele rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki.

Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrażania projektów współfinansowanych m.in. ze środków zewnętrznych.

W ramach prac nad strategią rozwoju przeprowadzono diagnozę, której celem była analiza potencjału społeczno-gospodarczego Gminy, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania. Diagnoza jest punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i działań[1].

W oparciu o wnioski z przeprowadzonej analizy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy w Strategii Rozwoju przedstawiono plan działań do 2035 roku. Określone zostały następujące elementy: misja i wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz sposób realizacji i finansowania Strategii, ze wskazaniem podmiotów zaangażowanych w jej wdrażanie. Ponadto przedstawiono działania, które pozwolą osiągnąć zakładane długookresowe cele strategiczne.

[1] Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Świedziebnia na lata 2026-2035 stanowi odrębny raport. W niniejszej Strategii uwzględniono najważniejsze wnioski z diagnozy.

Uwarunkowania programowe

Strategia Rozwoju Gminy Świedziebnia na lata 2026-2035 stanowi dokument bazowy, który określa, jakie działania powinny być wdrażane, aby wspierać dalszy rozwój Gminy, przede wszystkim w sferze społecznej i gospodarczej, ale także wpływać na ożywienie sfery kulturalnej i turystycznej z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Przy jej formułowaniu, pod uwagę wzięto założenia obowiązujących dokumentów strategicznych wyższego rzędu, tj.:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.;
- Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2023-2026;
- Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

Poniżej dokonano opisu zgodności założeń strategicznych Gminy z dokumentami wyższego rzędu.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
Strategia została przyjęta uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. 2017 poz. 260). Głównym celem Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W dokumencie określono następujące cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
- Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,
- Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Cele zakładane do realizacji przez Gminę wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, głównie w cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, kierunek interwencji – zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej, a także Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunki interwencji – aktywne gospodarczo i przyjazne

mieszkańcom miasta, rozwój obszarów wiejskich i wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Jest to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. i został przyjęty przez Radę Ministrów uchwałą nr 102 z dnia 17 września 2019 r. (M.P. 2019 poz. 1060). Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągania zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Powyższy cel realizowany jest poprzez trzy cele szczegółowe polityki regionalnej:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia strategiczne Gminy Świedziebnia zostały określone z uwzględnieniem postanowień Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1055).

Cel główny Strategii brzmi: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu uczestników i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Zrealizowanie powyższego celu wymagać będzie osiągnięcia następujących kierunków interwencji:

- kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce;
- kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;
- kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;

- kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów;
- kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko;
- kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Założenia strategiczne Gminy Świedziebnia, koncentrujące się na tworzeniu uporządkowanej i bezpiecznej przestrzeni z nowoczesną infrastrukturą techniczną, wpisują się w realizację nadrzędnych celów rozwojowych. Planowana systematyczna modernizacja sieci dróg, rozwój infrastruktury pieszo-rowerowej oraz doświetlanie miejsc niebezpiecznych stanowią kluczowe działania na rzecz ekologicznej mobilności. Inicjatywy te bezpośrednio wspierają osiągnięcie priorytetów Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.

Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2023-2026

Program przyjęty został uchwałą numer 242 Rady Ministrów z dnia 8 grudnia 2023 r. (M.P. 2023 poz. 1470), a następnie zmieniony uchwałą nr 63 Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 2026 r. (M.P. 2026 poz. 214). Dokument jest głównym dokumentem strategicznym niezbędnym do realizacji ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Głównym celem Programu jest zwiększenie odporności zasobu zabytkowego w Polsce.

Powyższy cel realizowany będzie przez następujące cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1. Weryfikacja wybranego zasobu zabytków i wzmocnienia narzędzi ochrony dziedzictwa o wyjątkowej wartości.

- Kierunek działań 1.1. Podnoszenie wiedzy o wybranych grupach zasobu zabytkowego kraju.
- Kierunek działań 1.2. Ochrona zabytków i zarządzanie zabytkami o wyjątkowej wartości.
- Kierunek działań 1.3. Realizacja międzynarodowych zobowiązań.

Cel szczegółowy 2. Wzmocnienie potencjału organizacyjnego systemu ochrony zabytków.

- Kierunek działań 2.1. Cyfryzacja procesów administracyjnych.
- Kierunek działań 2.2. Wzmacnianie zastosowania nowych technologii w ochronie zabytków.
- Kierunek działań 2.3. Reforma finansowania ochrony i opieki nad zabytkami.

Cel szczegółowy 3. Rola zabytków w zrównoważonym rozwoju (edukacja i partycypacja).

- Kierunek działań 3.1. Wzmacnianie narzędzi ochrony zabytków wobec zmian klimatycznych.

- Kierunek działań 3.2. Edukacja i podnoszenie świadomości społecznej wartości dziedzictwa kulturowego.

Jednym z celów Strategii Rozwoju Gminy Świedziebnia na lata 2026-2035 jest cel operacyjny 1.3. Bogata oferta kulturalno-rekreacyjna i sportowa (realizowany w ramach celu strategicznego 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na powszechnym dostępie do usług publicznych i wysokim poziomie bezpieczeństwa), w którym określono kierunek działań: *Ochrona dziedzictwa kulturowego i obiektów zabytkowych*. Zakłada on realizację zadań zmierzających do poprawy stanu terenów i obiektów zabytkowych na terenie gminy, wsparcia edukacji regionalnej, wzmocnienia tożsamości historycznej i świadomości mieszkańców, a także wykreowania lokalnych produktów turystycznych w oparciu o posiadane dziedzictwo. Zgodnie z powyższym oba dokumenty są ze sobą spójne.

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ została przyjęta uchwałą Nr XXVIII/399/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020 roku. Dokument wskazuje cel nadrzędny: „Jakość życia typowa dla wysoko rozwiniętych regionów europejskich”.

Osiągnięcie celu nadrzędnego zakłada koncentrację działań w czterech obszarach tematycznych rozwoju, w ramach których zdefiniowano cele główne oraz operacyjne:

OBSZAR SPOŁECZEŃSTWO:

- Cel główny: 1. Skuteczna edukacja:
  - Cele operacyjne:
    - 11. Podniesienie jakości kształcenia i wychowania,
    - 12. Edukacja dla gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach,
    - 13. Kształtowanie środowiska edukacyjnego,
    - 14. Rozwój szkolnictwa wyższego,
- Cel główny: 2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo:
  - Cele operacyjne:
    - 21. Aktywność społeczna i rozwój społeczeństwa obywatelskiego,
    - 22. Rozwój wrażliwy społecznie,
    - 23. Zdrowie,
    - 24. Kultura, sztuka i dziedzictwo narodowe,
    - 25. Sport i aktywność fizyczna.

OBSZAR GOSPODARKA:

- Cel główny: 3. Konkurencyjna gospodarka:
  - Cele operacyjne:
    - 31. Odbudowa gospodarki po COVID-19,
    - 32. Innowacyjna gospodarka–nauka, badania i wdrożenia,
    - 33. Rozwój przedsiębiorczości,
    - 34. Rozwój sektora rolno-spożywczego,
    - 35. Rozwój turystyki,
    - 36. Internacjonalizacja gospodarki,
    - 37. Nowoczesny rynek pracy,

OBSZAR PRZESTRZEŃ:

- Cel główny: 4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko:
  - Cele operacyjne:
    - 41. Infrastruktura rozwoju społecznego,
    - 42. Środowisko przyrodnicze,
    - 43. Przestrzeń kulturowa,
    - 44. Przestrzeń dla gospodarki,
    - 45. Infrastruktura transportu,
    - 46. Infrastruktura techniczna,
    - 47. Czysta energia i bezpieczeństwo energetyczne,
    - 48. Potencjały endogeniczne.

OBSZAR SPÓJNOŚĆ:

- Cel główny: 5. Spójne i bezpieczne województwo:
  - Cele operacyjne:
    - 51. Transport publiczny,
    - 52. Cyfryzacja,
    - 53. Bezpieczeństwo,
    - 54. Współpraca dla rozwoju regionu.

Niższe poziomy strategii, ustanawiane w ramach przedstawionych obszarów i celów, stanowią kierunki działań oraz projekty kluczowe.

Założenia strategiczne Gminy Świedziebnia na lata 2026-2035 są spójne z dokumentem wojewódzkim, a realizacja celów lokalnych przyczyni się do osiągnięcia wskaźników Strategii Przyspieszenia 2030+. Zgodność tę można zaobserwować we wszystkich wymiarach:

Tabela 1. Spójność celów strategicznych i operacyjnych Gminy Świedziebnia z założeniami Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Obszar tematyczny SRWK-P 2030+	Odpowiadający cel strategiczny SRG Świedziebnia	Powiązane cele operacyjne SRG Świedziebnia
OBSZAR SPOŁECZEŃSTWO	1. Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na powszechnym dostępie do usług publicznych i wysokim poziomie bezpieczeństwa	1.1. Kompleksowa oferta edukacyjna 1.2. Wzmocniona opieka senioralna i zdrowotna 1.3. Bogata oferta kulturalno-rekreacyjna i sportowa
OBSZAR GOSPODARKA	2. Zintegrowana gospodarka lokalna wykorzystująca potencjał rolniczo-sadowniczy oraz przedsiębiorczość mieszkańców	2.1. Rozwinięte lokalne przetwórstwo rolno-spożywcze 2.2. Sprzyjający klimat dla przedsiębiorczości i aktywizacji gospodarczej
OBSZAR PRZESTRZEŃ	3. Uporządkowana i bezpieczna przestrzeń wyposażona w nowoczesną infrastrukturę techniczną i drogową 4. Zrównoważone środowisko naturalne chroniące zasoby przyrodnicze i wspierające rozwój niskoemisyjny i zieloną transformację	3.1. Sprawna i zmodernizowana infrastruktura drogowa 3.2. Rozbudowana infrastruktura wodno-kanalizacyjna 4.1. Zwiększona efektywność energetyczna oraz rozwinięte odnawialne źródła energii (OZE) 4.2. Chronione walory przyrodnicze i krajobrazowe oraz dobry stan wód powierzchniowych 4.3. Uporządkowana gospodarka odpadami
OBSZAR SPÓJNOŚĆ	1. Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na powszechnym dostępie do usług publicznych i wysokim poziomie bezpieczeństwa 3. Uporządkowana i bezpieczna przestrzeń wyposażona w nowoczesną infrastrukturę techniczną i drogową	1.4. Wsparte jednostki bezpieczeństwa publicznego 3.3. Ukształtowany ład przestrzenny (w zakresie kierunku działań: *Rozwój infrastruktury cyfrowej oraz modernizacja zaplecza administracyjnego*)

Źródło: Opracowanie własne

1. Wnioski z diagnozy

Zgodnie z art.10a ust.1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2025 poz. 198) podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych. W ramach przeprowadzonej diagnozy dokonano analizy sfery społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej. Ponadto uwzględniono analizę zdolności inwestycyjnej Gminy i potencjału jakości życia, w tym wyniki badania ankietowego.

Kompleksowa diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Świedziebnia na potrzeby opracowania niniejszej Strategii Rozwoju stanowi odrębny raport.

1.1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy

Sfera społeczna – wnioski i podsumowanie

Analiza sytuacji społeczno-demograficznej w latach 2020–2024 wskazuje, że gmina Świedziebnia mierzy się z postępującymi wyzwaniami demograficznymi oraz rosnącą potrzebą dostosowania usług społecznych do zmian w strukturze wiekowej mieszkańców, przy jednoczesnym utrzymaniu stabilnego kapitału społecznego i wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, gminę Świedziebnia w 2024 r. zamieszkiwało 4 843 osoby, w tym 2 440 osób (50,38%) stanowili mężczyźni, a 2 403 osoby (49,62%) stanowiły kobiety. Liczba mieszkańców w latach 2020-2024 systematycznie się zmniejszała (spadła o 153 osoby, tj. o 3,06%). Struktura wieku przesunęła się w kierunku populacji osób starszych - odnotowano wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym o 5,64%, przy jednoczesnym spadku populacji dzieci i młodzieży (wiek przedprodukcyjny o 8,26%) oraz zmniejszaniu się zasobu osób w wieku produkcyjnym o 3,87%. Utrzymujący się w całym analizowanym okresie ujemny przyrost naturalny potwierdza niekorzystne trendy demograficzne zachodzące na terenie gminy. Ich konsekwencją jest rosnąca presja na systemy opieki zdrowotnej i pomocy społecznej dla seniorów, wyzwania związane z malejącymi zasobami siły roboczej na rynku pracy oraz obciążenia finansowe wymuszające reorganizację usług oświatowych. Dodatkowym problemem pozostaje emigracja młodych mieszkańców do większych miast, wynikająca m.in. z ograniczonej liczby zakładów pracy i możliwości zatrudnienia.

W obszarze edukacji widoczny jest ogólny spadek liczby uczniów szkół podstawowych, co znalazło odzwierciedlenie w zmianach organizacyjnych, w tym likwidacji Szkoły Filialnej w Michałkach oraz podjęcia uchwały o zamiarze likwidacji Szkoły Filialnej w Zasadach. Wyniki egzaminu ósmoklasisty były zróżnicowane w poszczególnych latach– z języka polskiego i angielskiego osiągały poziom porównywalny ze średnimi wynikami powiatowymi, wojewódzkimi i krajowymi, jednak z matematyki pozostawały niższe. W zakresie wychowania przedszkolnego, opartego na oddziałach funkcjonujących przy szkołach podstawowych, utrzymuje się stabilna organizacja sieci przy jednoczesnym w ostatnich latach wzroście liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. Jednocześnie na terenie gminy nie funkcjonują obecnie żadne instytucje opieki nad dziećmi do lat trzech. Sytuacja ta może stanowić istotną barierę dla rodziców w łączeniu ról zawodowych i rodzinnych.

Główną instytucją realizującą funkcje kulturalne w gminie jest Gminna Biblioteka Publiczna w Świedziebni, utrzymująca stabilny poziom liczby czytelników oraz aktywnie działająca nie tylko w sferze bibliotecznej, lecz także oferująca różnorodne inicjatywy kulturalne i edukacyjne skierowane do wszystkich mieszkańców. Infrastrukturę tę uzupełniają zmodernizowane

świetlice wiejskie stanowiące przestrzeń spotkań i aktywności lokalnej. Gmina dysponuje również zapleczem sportowo-rekreacyjnym w Świedziebni obejmującym m.in. zmodernizowany kompleks „Orlik 2012", halę sportową, Otwartą Strefa Aktywności zlokalizowaną w miejscowym parku oraz publiczne boisko w Janowie. Gmina dysponuje zróżnicowanym zasobem dziedzictwa kulturowego o rozproszonym charakterze (m.in. zabytkowe kościoły i dawny zespół pałacowo-dworski), które stanowi naturalny potencjał do rozwijania lokalnej rekreacji i edukacji regionalnej.

System opieki zdrowotnej na terenie gminy tworzy jeden podmiot podstawowej opieki zdrowotnej (NZOZ) oraz apteki zlokalizowane w Świedziebni. Wiąże się to z koniecznością korzystania z opieki specjalistycznej i szpitalnej poza terenem gminy w sąsiednich ośrodkach, takich jak Brodnica czy Rypin. Brak stacjonarnej nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej ogranicza dostępność pomocy medycznej w nagłych sytuacjach.

W obszarze polityki społecznej odnotowano tendencję spadkową pod względem ogólnej liczby osób oraz gospodarstw domowych korzystających ze wsparcia, choć odsetek beneficjentów wciąż pozostaje wyższy niż średnie wartości w powiecie i kraju. System ten ewoluuje również w stronę zabezpieczania usług opiekuńczych dla rosnącej grupy seniorów, czego przykładem jest funkcjonowanie Dziennego Domu „Senior+". Wsparciem w tym obszarze będzie organizacja transportu do specjalistów dla osób starszych i z niepełnosprawnościami, w tym poprzez zakup dostosowanego samochodu. Dodatkowo planowane jest wzmocnienie i wsparcie działalności GOPS.

W wymiarze aktywności obywatelskiej widoczny jest wzrost frekwencji wyborczej, szczególnie w odniesieniu do wyborów ogólnokrajowych (parlamentarnych i prezydenckich), z jednoczesnym powolnym, ale stabilnym trendem rosnącym w wyborach samorządowych. Niezwykle silną stroną gminy jest szeroko rozwinięty kapitał społeczny – działa tu wiele organizacji pozarządowych, w tym prężne koła gospodyń wiejskich, jednostki OSP, stowarzyszenia, fundacje i kluby sportowe, które odgrywają kluczową rolę w integracji mieszkańców i rozwoju kultury lokalnej. Bezpieczeństwo publiczne opiera się w głównej mierze na zaangażowaniu ochotniczych straży pożarnych, w tym wiodącej jednostki ze Świedziebni włączonej do struktury KSRG. Statystyki zdarzeń wskazują na stosunkowy stabilny poziom pożarów oraz zdecydowaną dominację interwencji wobec miejscowych zagrożeń, zwłaszcza tych wywołanych silnymi wiatrami i niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi. W tym zakresie zaplanowano dalszy rozwój jednostek OSP oraz wsparcie finansowe na działalność organizacji lokalnych.

Obraz sfery społecznej gminy Świedziebnia to połączenie narastających wyzwań demograficznych i infrastrukturalnych z rosnącą rolą silnych podmiotów środowiskowych,

wysokim zaangażowaniem obywatelskim i zintegrowanym, oddolnym systemem dbania o bezpieczeństwo. Kierunki działań powinny koncentrować się na podniesieniu atrakcyjności osiedleńczej i zatrzymaniu odpływu ludności, a także na ciągłym rozwijaniu wsparcia i usług medyczno-opiekuńczych w odpowiedzi na postępujący proces starzenia się mieszkańców. Ponadto, kierunki działań powinny uwzględniać stałe poszerzanie lokalnej oferty kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej.

Sfera gospodarcza – wnioski i podsumowanie

Na terenie gminy Świedziebnia w 2024 r. zarejestrowanych było 340 podmiotów gospodarczych. Liczba podmiotów gospodarczych wzrosła ogółem o 37 działalności gospodarczych od 2020 r., co stanowi wzrost o 12,21%.

W latach 2020-2024 można zauważyć, że zdecydowaną większość firm stanowią mikroprzedsiębiorstwa, czyli jednostki zatrudniające mniej niż 10 osób. W strukturze gospodarczej gminy brak dużych przedsiębiorstw oraz pojedyncza obecność podmiotów średniej wielkości. Pod względem branżowym dominuje sektor usługowy oraz przemysł i budownictwo. Rolnictwo, w tym rozwinięte sadownictwo, mimo mniejszego udziału w ogólnej liczbie firm, pozostaje relatywnie stabilne i odgrywa niezwykle ważną rolę w utrzymaniu gospodarczej równowagi gminy oraz ciągłości produkcji rolnej. Wskaźniki przedsiębiorczości, takie jak liczba podmiotów w rejestrze REGON czy liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na mieszkańców, wykazują stałą tendencję wzrostową. Mimo tego pozytywnego trendu i postępującego rozwoju indywidualnych firm, poziom przedsiębiorczości w gminie nadal pozostaje niższy niż średnie notowane w powiecie, województwie i kraju, co wskazuje na niższy poziom aktywności gospodarczej niż ma to miejsce w skali powiatowej, regionalnej czy ogólnokrajowej.

Rozwój lokalnych przedsiębiorstw wywiera bezpośredni i korzystny wpływ na finanse samorządu, co znajduje odzwierciedlenie w rosnących wpływach do budżetu gminy z tytułu podatków dochodowych, gdzie dominującą i rosnącą pozycję stanowią wpływy z podatku PIT, a wpływy z CIT również wykazują trend zwyżkowy. Czynnikiem, który mógłby dodatkowo stymulować rozwój gospodarczy oraz ułatwić pozyskiwanie kapitału, jest sformalizowanie oferty w postaci wyznaczonych specjalnych terenów inwestycyjnych i/lub stref gospodarczych. Istotną barierą w tym zakresie jest jednak peryferyjny charakter gminy, który skutkuje brakiem zainteresowania podmiotów gospodarczych lokowaniem na jej terenie większych inwestycji. Odpowiedzią na ten problem powinno być zintegrowane planowanie przestrzenne wspierające rozwój gospodarczy oraz zintensyfikowanie działań na rzecz rozwoju przemysłu i przyciągania dużych przedsiębiorstw.

Na lokalnym rynku pracy w ostatnich latach zaobserwowano zmiany, przejawiające się systematycznym spadkiem liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Wyraźnie obniżył się również udział osób bezrobotnych w ogólnej populacji w wieku produkcyjnym, co może wskazywać na poprawę sytuacji na rynku pracy, poprawę warunków zatrudnienia i rosnącą skuteczność instytucji rynku pracy. Spadek bezrobocia dotyczył obu płci, jednak trudności na rynku pracy wciąż w znacznie większym stopniu dotykają kobiet, mimo to dysproporcja między kobietami, a mężczyznami z biegiem czasu ulegała powolnemu zmniejszaniu. W porównaniu z powiatem i województwem, sytuacja w zakresie bezrobocia w gminie Świedziebnia była zbliżona do poziomu odnotowywanego w powiecie i zauważalnie korzystniejsza niż w województwie, choć wciąż nieco słabsza niż średnia dla całego kraju. W celu dalszego niwelowania tych problemów istotne jest stałe wspieranie przedsiębiorczości oraz aktywizacji zawodowej mieszkańców.

Lokalna gospodarka charakteryzuje się stabilnym wzrostem lokalnej przedsiębiorczości oraz stopniową poprawą sytuacji na rynku pracy, przy jednoczesnym występowaniu barier w postaci ograniczonej infrastruktury dla większych inwestorów. Kierunki działań gminy powinny koncentrować się na utworzeniu i odpowiednim przygotowaniu terenów inwestycyjnych, co pozwoli na dywersyfikację rynku i przyciągnięcie kapitałów zewnętrznych, a tym samym stworzenie nowych miejsc pracy. Kluczowym elementem rozwoju gospodarczego gminy jest wykorzystanie potencjału lokalnego rolnictwa oraz sadownictwa poprzez wspieranie przetwórstwa rolno-spożywczego i tworzenie krótkich łańcuchów dostaw, co pozwoli na wykreowanie rozpoznawalnego produktu lokalnego lub marki. Oprócz tego konieczne jest nawiązanie bliższej współpracy z przedsiębiorcami poprzez stworzenie działań bezpośrednio wspierających lokalny biznes.

Sfera przestrzenna – wnioski i podsumowanie

Struktura przestrzenna gminy Świedziebnia charakteryzuje się rolniczym i rozproszonym układem osadniczym, z silnie zaznaczoną funkcją produkcji rolniczej, w tym sadowniczą, a także znacznym udziałem terenów leśnych o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Układ komunikacyjny opiera się na sieci dróg powiatowych i gminnych, przy braku dostępu do infrastruktury kolejowej oraz dróg o znaczeniu krajowym czy regionalnym. Choć sieć dróg lokalnych zapewnia podstawowe połączenia, jej ograniczeniem rozwojowym pozostaje niezadowalający stan techniczny wielu odcinków oraz braki w infrastrukturze towarzyszącej dla pieszych i rowerzystów na terenach zabudowanych. Pozytywnym zjawiskiem jest natomiast w ostatnim czasie rozwój dróg dla rowerów. W 2024 r. ich długość wynosiła 1,50 km.

W obszarze mieszkalnictwa odnotowano powolny, ale systematyczny wzrost ogólnej liczby mieszkań oraz poprawę standardów mieszkaniowych. Zasób mieszkań komunalnych utrzymuje się na stabilnym poziomie, co może odzwierciedlać bieżące zapotrzebowanie na tego typu lokale, jednak gmina przewiduje ich dalszy rozwój, m.in. poprzez adaptację istniejących budynków gminnych lub prywatnych oraz przeniesienie mieszkańców z obiektów zabytkowych. Jednocześnie brak rozwoju nowej zabudowy wielorodzinnej ogranicza powstawanie atrakcyjnych miejsc do zamieszkania, co może utrudniać zatrzymywanie młodych osób w gminie. Infrastruktura techniczna jednostki wykazuje zróżnicowany poziom rozwoju. Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej przez cały analizowany okres pozostawała na niezmienionym poziomie, a obserwowany spadek liczby użytkowników tych mediów wynikał wyłącznie z ujemnych procesów demograficznych i odpływu ludności. Cały obszar gminy charakteryzuje się relatywnie niskim wskaźnikiem skanalizowania, co przekłada się na stały wzrost liczby nowo powstających bezodpływowych zbiorników na nieczystości ciekłe (szamb) oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Aby zniwelować te deficyty techniczne istotna jest wymiana i modernizacja sieci wodociągowej, budowa drugiej hydroforni (jako zabezpieczenia na wypadek awarii), modernizacja oczyszczalni ścieków oraz rozwój sieci kanalizacyjnej (w obszarach zwartej zabudowy) i kanalizacji deszczowej.

Pozytywnie na tle infrastruktury wyróżnia się cyfryzacja terenu – sieć telekomunikacyjna opiera się w głównej mierze na dynamicznie rozwijającej się technologii światłowodowej, wspieranej przez zasięgi łączy mobilnych i radiowych, co zapewnia przynajmniej części mieszkańców nowoczesny dostęp do szerokopasmowego internetu.

W obszarze gospodarki odpadami widoczny jest wzrost ilości odpadów komunalnych przypadających na mieszkańca przy utrzymującym się wysokim udziale odpadów zmieszanych. Problemem i wyzwaniem dla systemu pozostaje jednak struktura odbieranych odpadów, w której dominują niesegregowane odpady zmieszane, stanowiące ponad połowę łącznej masy wytwarzanych odpadów komunalnych. Choć mieszkańcy aktywnie korzystają z możliwości przydomowego kompostowania bioodpadów, wciąż znaczącym obciążeniem dla lokalnego środowiska pozostaje ilość zalegających wyrobów zawierających azbest, z których do tej pory zutylizowano zaledwie niewielką część.

Układ przestrzenny charakteryzuje się połączeniem wysokich walorów krajobrazowych i dobrego dostępu do infrastruktury cyfrowej z zauważalnymi deficytami w zakresie podstawowej infrastruktury technicznej. Wnioski z analizy wskazują, że uwarunkowania przestrzenne generują zarówno istotne bariery, jak i szanse dla gminy. Działania powinny koncentrować się na ograniczaniu barier rozwojowych, do których zaliczyć należy brak dobrze przygotowanych terenów pod zabudowę wielorodzinną i inwestycje gospodarcze, niewystarczający poziom skanalizowania terenów wiejskich, słabo rozwiniętą sieć

ciepłowniczą i gazową oraz konieczność ciągłej modernizacji dróg lokalnych. Kluczową rolę w rozwiązaniu części z tych problemów ma odegrać zintegrowane planowanie przestrzenne, w tym m.in. plan ogólny. Z drugiej strony, zasoby naturalne stwarzają warunki do stymulowania rozwoju – czyste środowisko, bliskość parków krajobrazowych i rozwijająca się sieć ścieżek rowerowych sprzyjają rozwojowi rekreacji i aktywności fizycznej.

Sfera klimatyczno-środowiskowa – wnioski i podsumowanie

Warunki klimatyczne i środowiskowe gminy Świedziebnia sprzyjają zarówno zachowaniu wysokich walorów przyrodniczych oraz rozwojowi funkcji rolniczej, zapewniając warunki do produkcji zdrowej żywności oraz ochrony lokalnych ekosystemów. Stan powietrza w gminie oceniany jest w większości aspektów jako dobry, mieści się w dopuszczalnych normach dla głównych zanieczyszczeń, takich jak dwutlenek siarki, dwutlenek azotu oraz pyłów zawieszonych. Powtarzającym się problemem pozostają lokalne przekroczenia norm dla benzo(a)pirenu oraz poziomu celu długoterminowego dla ozonu, co stanowi zagrożenie zarówno dla zdrowia mieszkańców, jak i ochrony środowiska oraz upraw. W odpowiedzi na te wyzwania samorząd podejmuje zintegrowane działania proekologiczne, w tym termomodernizację budynków, wymianę przestarzałych systemów grzewczych oraz modernizację oświetlenia drogowego na energooszczędne. Równolegle, z uwagi na cenne uwarunkowania przyrodnicze, gmina kładzie na rozwój przydomowych mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii (OZE), opierając się głównie na energii słonecznej, biomasie (co jest wprost powiązane z rolniczo-leśnym charakterem terenu) oraz płytkiej geotermii w postaci pomp ciepła. Ze względu na dostrzegany wciąż niski poziom rozwoju OZE, wdrażanie tych rozwiązań ma być wspierane przez odpowiednie doradztwo społeczne dla mieszkańców.

Zasoby przyrodnicze gminy stanowią jeden z jej największych atutów. Obszar ten charakteryzuje się znacznym udziałem powierzchni zalesionych, z których większość stanowi własność publiczną. Bogactwo lokalnej flory i fauny chronione jest poprzez zróżnicowane i powierzchniowo rozległe formy ochrony przyrody. Należą do nich przede wszystkim rezerwat przyrody „Mszar Płociczno”, Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy oraz obszary włączone do europejskiej sieci Natura 2000, a system ten uzupełniają pojedyncze, cenne pomniki przyrody w postaci wiekowych buków i dębów. Mimo tych zasobów, problemem gminy jest stosunkowo niski poziom rozwoju turystyki, co oznacza niewykorzystany potencjał krajobrazowy.

Wody podziemne stanowią główne źródło zaopatrzenia mieszkańców w bezpieczną wodę pitną i charakteryzują się dobrym stanem chemicznym i ilościowym. Z kolei jakość wód powierzchniowych (znajdujących się w dorzeczach rzek Drwęcy i Skrwy) klasyfikowana jest

jako zła, co wynika ze słabego lub najwyżej umiarkowanego stanu ekologicznego. Zdecydowanie pozytywnym zjawiskiem z perspektywy bezpieczeństwa mieszkańców jest natomiast całkowity brak obszarów zagrożonych powodzią, co w połączeniu z brakiem zidentyfikowanych osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi świadczy o bezpieczeństwie strukturalno-geologicznym. Podłoże geologiczne i wykształcona na nim pokrywa glebowa tworzą korzystne warunki do prowadzenia produkcji rolniczej. W strukturze gruntów ornych dominują gleby średniej jakości, uzupełnione udziałem gleb dobrych, występujących głównie na terenach wysoczyzny morenowej. Grunty słabsze i najsłabsze występują w mniejszości, przeważnie na ubogich, piaszczystych obszarach sandrowych oraz w podmokłych dolinach rzek, gdzie ukształtowały się kompleksy leśne oraz naturalne użytki zielone.

Sfera klimatyczno-środowiskowa stanowi spójne połączenie znaczącego potencjału wynikającego z czystego, chronionego prawnie środowiska, bardzo dobrych warunków glebowych dla rolnictwa oraz zasobnych wód podziemnych, z wciąż obecnymi wyzwaniami w obszarze ochrony zasobów wodnych i jakości powietrza. Kierunki działań samorządu powinny w dalszym ciągu koncentrować się na redukcji niskiej emisji oraz aktywnym wsparciu mieszkańców w przechodzeniu na ekologiczne źródła ciepła i instalacje OZE, a także na systemowej poprawie stanu czystości rzek i zbiorników wodnych, co pozostaje w ścisłym związku z koniecznością rozwoju i unowocześniania gospodarki ściekowej i budową przydomowych oczyszczalni na terenach wiejskich. Wykorzystanie walorów przyrodniczych do stymulowania edukacji ekologicznej oraz rozwoju lokalnych form rekreacji i budowania świadomości środowiskowej mieszkańców. Ważnym elementem tych kierunków będzie również szeroka edukacja mieszkańców w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami oraz dalsze, konieczne usuwanie dużej ilości zalegających wyrobów zawierających azbest. Ponadto zaplanowano poprawę estetyki, funkcjonalności i ekologii lokalnych przestrzeni publicznych, głównie poprzez rozwój zielonej infrastruktury rekreacyjnej i tworzenie nowych terenów zielonych.

1.2. Analiza SWOT

Poniżej przedstawiono tabele, w których określono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym, które wywierają wpływ na dalszy rozwój gminy.

Tabela 2. Analiza SWOT – wymiar społeczny

Mocne strony	Słabe strony
• bogate lokalne dziedzictwo kulturowe i liczne zabytki, • wysoki poziom aktywności organizacji społecznych (funkcjonowanie licznych stowarzyszeń, fundacji, klubów sportowych i senioralnych), • rosnąca frekwencja wyborcza mieszkańców, • dobry dostęp do infrastruktury kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej (biblioteka, kompleks „Orlik”, Otwarta Strefa Aktywności, siłownie zewnętrzne), • funkcjonowanie Dziennego Domu „Senior+” w Michałkach oraz zmodernizowanych świetlic wiejskich jako lokalnych miejsc integracji, • dobrze rozwinięty system bezpieczeństwa publicznego oparty na sieci jednostek OSP, w tym jednostki włączonej do KSRG.	• negatywne trendy demograficzne (ujemny przyrost naturalny mający przełożenie na spadek liczby ludności), • rosnący udział ludności w wieku poprodukcyjnym, • ograniczona instytucjonalna opieka dla dzieci do lat 3 (na terenie gminy całkowicie brakuje żłobków i klubów dziecięcych), • ograniczony dostęp do opieki medycznej, w tym lekarzy specjalistów i długie terminy oczekiwania na świadczenia (niestabilność funkcjonowania i braki kadrowe w jedynym na terenie gminy, prywatnym, ośrodku zdrowia), • spadek liczby uczniów wymuszający reorganizację sieci oświatowej i zamykanie placówek edukacyjnych (np. likwidacja szkoły filialnej w Michałkach oraz szkoły filialnej w Zasadach), • brak stacjonarnej nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej na miejscu, • niska aktywność społeczna szerszego grona mieszkańców, • brak stałej, regularnej oferty kulturalnej, • stosunkowo wysoki odsetek mieszkańców korzystających z systemu pomocy społecznej.
Szanse	**Zagrożenia**
• pozyskiwanie środków zewnętrznych (unijnych i krajowych), • rozwój usług opiekuńczych i środowiskowych dla seniorów, • wykorzystanie dziedzictwa kulturowego jako czynnika rozwoju edukacji lokalnej • i aktywności społecznej, • rozwój inicjatyw społecznych i ekonomii społecznej, • utworzenie dedykowanej instytucji kultury, • wspieranie rodzin i polityki prorodzinnej, • digitalizacja i upowszechnianie usług online (np. dzięki rozwojowi nowoczesnej sieci światłowodowej i zasięgów mobilnych na terenie gminy), • wzrost współpracy międzyinstytucjonalnej – zwiększenie integracji organizacji pozarządowych (NGO) oraz inicjatyw lokalnych.	• pogłębiający się proces starzenia się społeczeństwa, • zmiany klimatyczne i wzrost liczby miejscowych zagrożeń (duża liczba interwencji OSP związana z anomaliami pogodowymi), • rosnące obciążenie budżetu gminy kosztami opieki społecznej i oświaty, przy jednoczesnym kurczeniu się zasobów siły roboczej i dochodów.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 3. Analiza SWOT – wymiar gospodarczy

Mocne strony	Słabe strony
• systematyczny wzrost podmiotów gospodarczych (szczególnie w sektorze mikroprzedsiębiorstw), • lokalni pracodawcy – obecność stabilnych zakładów pracy w sektorze przemysłowym i budowlanym, • duży potencjał rolniczy, w tym sadowniczy, stanowiący ważny i stabilny element lokalnej gospodarki.	• niska intensywność przedsiębiorczości względem regionu, • brak średnich i dużych przedsiębiorstw – brak lokalnych liderów gospodarczych, • bezrobocie: stopa bezrobocia wyższa niż średnia krajowa, ze szczególnym problemem bezrobocia wśród kobiet, • całkowity brak wyznaczonych, specjalnych terenów inwestycyjnych i stref gospodarczych, • peryferyjny charakter gminy, który zniechęca podmioty gospodarcze do lokowania na jej terenie większych inwestycji.
Szanse	**Zagrożenia**
• możliwość pozyskania środków zewnętrznych (unijnych lub krajowych), • tworzenie lokalnych stref aktywności gospodarczej (przygotowanie nowych terenów inwestycyjnych), • wzrost znaczenia gospodarki niskoemisyjnej i zielonych technologii, • cyfryzacja działalności gospodarczej, • zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej, • współpraca międzygminna, międzyregionalna, • aktywizacja kobiet i osób starszych na rynku pracy, • wspieranie lokalnego przetwórstwa rolno-spożywczego oraz tworzenie krótkich łańcuchów dostaw (wykreowanie produktu lokalnego/marki terytorialnej).	• depopulacja i odpływ młodych pracowników (emigracja do większych miast w poszukiwaniu pracy), • starzenie się społeczeństwa i kurczenie się zasobów pracy, co stanowi barierę dla rozwoju lokalnych firm, • zmienność otoczenia makroekonomicznego (wpływ inflacji, kosztów energii i niestabilności fiskalnej szczególnie na mikroprzedsiębiorstwa), • niska odporność gospodarki lokalnej na kryzysy zewnętrzne, zmiany klimatyczne, • rosnące koszty działalności gospodarczej, • postępująca automatyzacja i cyfryzacja bez równoległego wzrostu kompetencji cyfrowych (ryzyko marginalizacji części przedsiębiorców).

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 4. Analiza SWOT – wymiar przestrzenny

Mocne strony	Słabe strony
• wysoki poziom zwodociągowania gminy i rozbudowana sieć wodociągowa (dostęp do sieci posiada cały obszar gminy), • dobry dostęp do nowoczesnej infrastruktury cyfrowej, w tym silnie rozwiniętej sieci światłowodowej i radiowej, • wysokie walory krajobrazowe i przyrodnicze sprzyjające rekreacji, wynikające m.in. z bliskości lasów i jezior.	• niski poziom skanalizowania terenów, • w okresach zwiększonego zużycia wody niskie ciśnienie wody w sieci, • zły stan części dróg gminnych i powiatowych (braki chodników i odwodnienia na terenach zabudowanych), • słaba dostępność transportu publicznego i wykluczenie komunikacyjne (brak własnej, gminnej komunikacji zbiorowej), • całkowity brak dostępu do sieci gazu ziemnego oraz scentralizowanej sieci ciepłowniczej,

	• zróżnicowany standard techniczny gminnych zasobów lokalowych i potrzeba modernizacji przestarzałych systemów grzewczych, • dominacja niesegregowanych odpadów zmieszanych.
Szanse	**Zagrożenia**
• możliwość pozyskania środków z programów unijnych i krajowych na rozbudowę infrastruktury, • odnowa przestrzeni publicznych i centrów miejscowości (np. adaptacja dworu i parku w Świedziebni), • rozwój infrastruktury światłowodowej i usług cyfrowych, • dywersyfikacja energetyczna i rozwój OZE (szczególnie przydomowe pompy ciepła i fotowoltaika), • rozwój budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego i osiedleńczego oraz wyznaczenie lokalnych terenów aktywizacji gospodarczej, • rozwój mobilności niskoemisyjnej i transportu rowerowego.	• rosnące koszty transportu indywidualnego przy braku alternatywy zbiorowej, • starzenie się infrastruktury technicznej i rosnące koszty jej eksploatacji, • ograniczona dostępność terenów uzbrojonych pod inwestycje gospodarcze, • niska gęstość zaludnienia oraz rozproszony układ osadniczy generujące wysokie koszty prowadzenia sieci liniowych, • niewystarczająca liczba terenów pod zabudowę mieszkaniową o pełnym uzbrojeniu (brak nowoczesnej zabudowy wielorodzinnej, co przyspiesza odpływ młodych mieszkańców), • zmiany klimatyczne i ryzyka środowiskowe.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 5. Analiza SWOT – wymiar klimatyczno-środowiskowy

Mocne strony	**Słabe strony**
• zróżnicowany system form ochrony przyrody, a także unikatowe zasoby przyrodnicze Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego, rezerwatu „Mszar Płociczno”, obszarów Natura 2000, jeziora i lasy, • relatywnie czyste środowisko i wysoka jakość życia w otoczeniu przyrody, • bardzo dobry i stabilny stan głównych wód podziemnych stanowiących bezpieczne źródło zaopatrzenia w wodę pitną, • korzystne uwarunkowania glebowe do prowadzenia towarowej produkcji rolniczej (dominacja dobrych i średnich gleb płowych), • całkowity brak obszarów zagrożonych powodzią oraz brak zagrożenia osuwiskami.	• zły/słaby stan ekologiczny i chemiczny jednolitych części wód powierzchniowych znajdujących się na terenie gminy, • wyzwania w zakresie gospodarki odpadami, w szczególności wciąż dominujący udział niesegregowanych odpadów zmieszanych, • ogromna ilość zalegających, szkodliwych wyrobów zawierających azbest (ponad 90% wciąż pozostało do unieszkodliwienia), • lokalne przekroczenia norm jakości powietrza.
Szanse	**Zagrożenia**
• transformacja energetyczna i finansowanie odnawialnych źródeł energii (OZE), szczególnie wspieranie rozwoju przydomowych mikroinstalacji fotowoltaicznych, pomp ciepła i biomasy,	• nasilające się skutki zmian klimatu (susze, silne wiatry i anomalie pogodowe), • nasilenie zanieczyszczeń powietrza, wynikające z utrzymującego się ogrzewania

• zwiększenie retencji i adaptacja do zmian klimatu, • rozwój ekoturystyki i rekreacji przyrodniczej w oparciu o lokalne lasy, parki i jeziora, • modernizacja systemów grzewczych • i wymiana źródeł ciepła oraz głęboka termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i prywatnych, • zastosowanie innowacyjnych technologii środowiskowych, • wzrost świadomości społecznej i partycypacji mieszkańców, w tym edukacja ekologiczna i duża popularność przydomowego kompostowania bioodpadów, • kontynuacja programu usuwania azbestu i edukacja ekologiczna mieszkańców. • rozwój systemów informacji środowiskowej.	indywidualnego na paliwa stałe (węgiel, drewno), • zagrożenie deficytem wody i suszami istotnymi dla rolnictwa, • konflikty pomiędzy funkcją rekreacyjną, osadniczą i ochroną obszarów cennych przyrodniczo, • deficyt wód powierzchniowych, • niewystarczające finansowanie inwestycji prośrodowiskowych (bardzo wysokie koszty budowy nowych sieci kanalizacyjnych i likwidacji wyrobów azbestowych), • niska odporność środowiska na presję antropogeniczną, w tym ryzyko skażeń płytkich wód gruntowych z uwagi na rosnącą liczbę bezodpływowych zbiorników na ścieki (szamb).

Źródło: Opracowanie własne

1.3. Bariery i potrzeby rozwojowe

Bariery rozwojowe stanowią niekorzystne zjawiska, niewykorzystane potencjały lub wewnętrzne i zewnętrzne czynniki uniemożliwiające lub utrudniające rozwój. Bariery rozwojowe przedstawiono w układzie: przyczyna → problem → potrzeba rozwojowa.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Gminy Świedziebnia określono przyczyny, problemy i potrzeby rozwojowe, które przedstawiono w poniższej tabeli w wymiarze społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym.

Tabela 6. Problemy, przyczyny i potrzeby rozwojowe gminy

Przyczyna	Problem	Potrzeba rozwojowa
Wymiar społeczny		
• Brak placówek opieki instytucjonalnej (żłobków, klubów dziecięcych) na terenie gminy, • Ujemny przyrost naturalny i migracje zarobkowe.	Ograniczone wsparcie dla młodych rodzin i depopulacja (trudności w łączeniu ról zawodowych z rodzinnymi, odpływ młodych mieszkańców)	• Podejmowanie działań podnoszących ogólną atrakcyjność osiedleńczą gminy, • Utworzenie infrastruktury żłobkowej.
• Brak stacjonarnej nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej, • Brak dostępu do lekarzy specjalistów na miejscu.	Ograniczona dostępność opieki zdrowotnej w sytuacjach nagłych i zakresie usług specjalistycznych	• Zwiększenie dostępności usług medycznych i diagnostycznych (np. we współpracy z samorządami sąsiednimi).
• Postępujący proces starzenia się społeczeństwa (wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym).	Rosnąca presja na systemy wsparcia senioralnego oraz rosnące zapotrzebowanie na opiekę medyczno-społeczną	• Dalszy rozwój usług opiekuńczych i środowiskowych dla seniorów (utrzymanie i rozwój placówek typu Dzienny Dom „Senior+” w Michałkach).
Wymiar gospodarczy		

Przyczyna	Problem	Potrzeba rozwojowa
• Brak wyznaczonych, specjalnych terenów inwestycyjnych oraz stref gospodarczych, • Niska aktywność zawodowa części mieszkańców i dysproporcje na rynku pracy, • Peryferyjny charakter gminy.	Bariery w rozwoju przedsiębiorczości oraz duże trudności w przyciąganiu nowych inwestorów i zewnętrznego kapitału	• Wyznaczenie, utworzenie i odpowiednie przygotowanie (uzbrojenie) terenów inwestycyjnych, • Działania aktywizujące zawodowo, (szkolenia, doradztwo), • Przeznaczenie dodatkowych terenów pod działalność gospodarczą.
• Dominacja rolnictwa przy jednoczesnym braku rozwiniętego przetwórstwa.	Niewykorzystany potencjał lokalnego sektora rolno-spożywczego	• Wspieranie rozwoju lokalnego przetwórstwa rolno-spożywczego oraz tworzenie krótkich łańcuchów dostaw (np. marek lokalnych).
Wymiar przestrzenny		
• Zły stan techniczny części dróg gminnych i powiatowych, • Brak własnego, gminnego systemu komunikacji zbiorowej.	Słaba dostępność komunikacyjna i wykluczenie transportowe (utrudniony dojazd do ośrodków ponadlokalnych i między sołectwami)	• Ciągła modernizacja i naprawa dróg lokalnych, • Budowa brakującej infrastruktury dla pieszych i rowerzystów.
• Niski poziom skanalizowania terenów wiejskich , • Całkowity brak sieci gazowej i scentralizowanej sieci ciepłowniczej.	Deficyty w tradycyjnej infrastrukturze technicznej	• Rozbudowa sieci kanalizacyjnej i dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.
Wymiar klimatyczno-środowiskowy		
• Ogrzewanie domów w oparciu o przestarzałe, indywidualne źródła ciepła na paliwa stałe (węgiel, drewno).	Zanieczyszczenie powietrza	• Kompleksowa termomodernizacja budynków publicznych i prywatnych, • Wymiana starych kotłów na niskoemisyjne i ekologiczne systemy grzewcze.
• Rozproszona zabudowa generująca rosnącą liczbę szamb (bezodpływowych zbiorników), • Zagrożenia zdrowotne i ekologiczne związane z niedoskonałościami w systemie gospodarowania odpadami.	Zagrożenie dla czystości środowiska przyrodniczego	• Systemowe uregulowanie zrównoważonej gospodarki ściekowej na terenach wiejskich i wsparcie przydomowych oczyszczalni, • Ścisła kontynuacja programu usuwania i unieszkodliwiania wyrobów azbestowych, • Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie prawidłowej segregacji odpadów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań

Strategia Rozwoju powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Gminy, wpływając na ożywienie społeczno-gospodarcze.

Wizja rozwoju określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem, jak Gmina zamierza być postrzegana w przyszłości.

Uwzględniając powyższe, określono następującą wizję rozwoju:

W 2035 roku Gmina Świedziebnia jest bezpieczną, nowoczesną i zintegrowaną wspólnotą lokalną, która harmonijnie łączy rozwój społeczny, gospodarczy i przestrzenny z poszanowaniem środowiska naturalnego oraz rolniczego charakteru gminy. Dzięki aktywności mieszkańców, rozwojowi przedsiębiorczości oraz wykorzystaniu lokalnych zasobów gmina stanowi atrakcyjne miejsce do życia, pracy i wypoczynku dla wszystkich pokoleń.

Świedziebnia zapewnia wysoki poziom jakości życia poprzez dostęp do nowoczesnych usług publicznych, edukacyjnych, społecznych, zdrowotnych i kulturalnych. Rozwinięta infrastruktura techniczna, drogowa i cyfrowa poprawia komfort codziennego życia mieszkańców oraz wspiera rozwój lokalnej gospodarki opartej na rolnictwie, sadownictwie i przedsiębiorczości.

Gmina skutecznie wykorzystuje swoje walory przyrodnicze i krajobrazowe, rozwijając ofertę rekreacyjną i turystyczną opartą na idei bliskości natury. Jednocześnie konsekwentnie realizuje działania na rzecz ochrony środowiska, rozwoju odnawialnych źródeł energii, poprawy efektywności energetycznej oraz zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi.

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zdiagnozowane w ramach przeprowadzonej diagnozy Gminy i wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Gminy. Wytyczają kierunki, którymi należy podążać, by osiągnąć założony w niej stan. W ramach niniejszej Strategii określono łącznie 4 cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym:

Wymiar społeczny:

— Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na powszechnym dostępie do usług publicznych i wysokim poziomie bezpieczeństwa.

Wymiar gospodarczy:

— Zintegrowana gospodarka lokalna wykorzystująca potencjał rolniczo-sadowniczy oraz przedsiębiorczość mieszkańców.

Wymiar przestrzenny:

— Uporządkowana i bezpieczna przestrzeń wyposażona w nowoczesną infrastrukturę techniczną i drogową.

Wymiar klimatyczno-środowiskowy:

— Zrównoważone środowisko naturalne chroniące zasoby przyrodnicze i wspierające rozwój niskoemisyjny i zieloną transformację.

Wymiary rozwojowe Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania i cele zrealizowane w jednym wymiarze rozwojowym wpływają na realizacje zadań i celów w innym, dzięki czemu powstaje efekt synergii wzmacniający osiągnięcie wymaganych wskaźników, co tylko przyśpiesza realizację określonej wizji rozwoju Gminy.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację szczegółowych celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 7. Cele strategiczne i operacyjne

Wymiar	Cel strategiczny	Cele operacyjne
Społeczny	1. Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na powszechnym dostępie do usług publicznych i wysokim poziomie bezpieczeństwa	1.1. Kompleksowa oferta edukacyjna
		1.2. Wzmocniona opieka senioralna i zdrowotna
		1.3. Atrakcyjna oferta kulturalno-rekreacyjna i sportowa
		1.4. Wzmocniony system bezpieczeństwa publicznego
Gospodarczy	2. Zintegrowana gospodarka lokalna wykorzystująca potencjał rolniczo-sadowniczy oraz przedsiębiorczość mieszkańców	2.1. Rozwinięte lokalne przetwórstwo rolno-spożywcze
		2.2. Sprzyjający klimat dla przedsiębiorczości i aktywizacji gospodarczej
Przestrzenny	3. Uporządkowana i bezpieczna przestrzeń wyposażona w nowoczesną infrastrukturę techniczną i drogową	3.1. Zmodernizowana infrastruktura drogowa
		3.2. Sprawna i rozbudowana infrastruktura wodno-kanalizacyjna
		3.3. Ukształtowany ład przestrzenny oraz dostępne mieszkalnictwo i usługi publiczne
Klimatyczno-środowiskowy	4. Zrównoważone środowisko naturalne chroniące zasoby przyrodnicze i wspierające rozwój niskoemisyjny i zieloną transformację	4.1. Zwiększona efektywność energetyczna infrastruktury oraz rozwinięte odnawialne źródła energii (OZE)
		4.2. Chronione walory przyrodnicze i krajobrazowe oraz dobry stan wód powierzchniowych
		4.3. Uporządkowana gospodarka odpadami

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 1. **Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na powszechnym dostępie do usług publicznych i wysokim poziomie bezpieczeństwa** zakłada działania ukierunkowane na poprawę warunków życia mieszkańców Gminy Świedziebnia oraz zwiększenie dostępności i jakości usług społecznych. Realizacja celu odpowiada na wyzwania związane z sytuacją demograficzną, potrzebami rodzin, seniorów oraz koniecznością wzmacniania integracji społecznej i bezpieczeństwa lokalnej społeczności.

Działania podejmowane w ramach celu strategicznego koncentrować się będą na rozwoju oferty edukacyjnej, poprawie dostępności usług zdrowotnych i społecznych, wzmacnianiu aktywności kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej mieszkańców, a także rozwoju systemu bezpieczeństwa publicznego. Istotnym elementem będzie również wspieranie lokalnej aktywności społecznej oraz tworzenie warunków sprzyjających integracji i budowaniu atrakcyjnej przestrzeni do życia.

Osiągnięcie tego celu będzie możliwe poprzez realizację czterech celów operacyjnych:

Cel operacyjny 1.1. **Kompleksowa oferta edukacyjna** koncentruje się na rozwoju usług edukacyjnych i opiekuńczych oraz poprawie warunków kształcenia dzieci i młodzieży.

Cel operacyjny 1.2**. Wzmocniona opieka senioralna i zdrowotna** obejmuje działania na rzecz poprawy dostępności usług zdrowotnych, społecznych i opiekuńczych, w szczególności dla osób starszych i wymagających wsparcia.

Cel operacyjny 1.3. **Atrakcyjna oferta kulturalno-rekreacyjna i sportowa** ukierunkowany jest na rozwój infrastruktury oraz inicjatyw służących aktywizacji mieszkańców, integracji społecznej i ochronie lokalnego dziedzictwa kulturowego.

Cel operacyjny 1.4. **Wzmocniony system bezpieczeństwa publicznego** zakłada rozwój potencjału służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo mieszkańców oraz poprawę skuteczności reagowania na lokalne zagrożenia.

Realizacja wskazanych celów przyczyni się do wzmocnienia potencjału rozwojowego Gminy Świedziebnia w wymiarze społecznym. Szczegółowe kierunki działań przypisane do poszczególnych celów operacyjnych wraz z oczekiwanymi rezultatami przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 8. Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na powszechnym dostępie do usług publicznych i bezpieczeństwie

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 1.1. **Kompleksowa oferta edukacyjna**					
Rozwój instytucjonalnej opieki nad najmłodszymi	Utworzenie miejsc opieki dla dzieci do lat 3 (np. w formie niewielkiego klubu dziecięcego lub żłobka); Wzrost poziomu aktywności zawodowej rodziców (w szczególności kobiet); Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej gminy dla młodych rodzin; Wyrównywanie szans rozwojowych i edukacyjnych najmłodszych dzieci.	Liczba miejsc opieki dla dzieci do lat 3 – szt.	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych i zagranicznych, w tym fundusze europejskie, — inne środki zewnętrzne.	— Urząd Gminy Świedziebnia. — placówki opiekuńczo-wychowawcze — podmioty zewnętrzne	2026-2035
Modernizacja i rozwój bazy oświatowej	Znacząca poprawa warunków i komfortu nauki oraz wychowania; Obniżenie wysokich kosztów bieżącego utrzymania infrastruktury oświatowej; Rozbudowa szkolnego zaplecza sportowo-rekreacyjnego; Dostosowanie sieci placówek oświatowych do realiów demograficznych.	Liczba zmodernizowanych lub doposażonych obiektów oświatowych – szt. Liczba nowo wybudowanych obiektów sportowych przy szkołach – szt.	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych i zagranicznych, w tym fundusze europejskie, — inne środki zewnętrzne.	— Urząd Gminy Świedziebnia, — placówki oświatowo-wychowawcze.	2026-2035
Wsparcie rozwoju i kompetencji uczniów	Poprawa wyników w nauce; Rozwój zainteresowań i talentów dzieci i młodzieży; Wyrównywanie szans edukacyjnych; Ograniczenie odpływu uczniów do szkół poza terenem gminy.	Średni wynik z egzaminu ósmoklasisty – % Liczba uczniów objętych nowym systemem stypendialnym – os.	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych i zagranicznych,	— Urząd Gminy Świedziebnia, — placówki oświatowo-wychowawcze.	2026-2035

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
			— w tym fundusze europejskie, — inne środki zewnętrzne.		
Cel operacyjny 1.2. **Wzmocniona opieka senioralna i zdrowotna**					
Rozwój infrastruktury i usług dla seniorów	Poprawa kondycji psychofizycznej i intelektualnej osób starszych; Złagodzenie negatywnych skutków postępującego starzenia się lokalnego społeczeństwa; Przeciwdziałanie samotności i wykluczeniu społecznemu seniorów; Zmniejszenie obciążeń opiekuńczych dla rodzin; Zwiększenie mobilności seniorów i osób schorowanych.	Liczba zorganizowanych działań dla seniorów – szt.	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych i zagranicznych, w tym fundusze europejskie, — inne środki zewnętrzne.	— Urząd Gminy Świedziebnia, — placówki pomocy społecznej.	2026-2035
Zwiększenie dostępności do opieki zdrowotnej i usług wspierających	Zmniejszenie zjawiska wykluczenia zdrowotnego; Poprawa dostępności do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej; Zwiększenie mobilności osób starszych i niepełnosprawnych; Poprawa jakości usług społecznych świadczonych na terenie gminy.	Liczba wprowadzonych udoskonaleń w zakresie świadczenia usług zdrowotnych – szt.	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych i zagranicznych, w tym fundusze europejskie, — inne środki zewnętrzne.	— Urząd Gminy Świedziebnia, — placówki ochrony zdrowia; — placówki pomocy społecznej.	2026-2035
Wzmocnienie systemu usług społecznych i wsparcia mieszkańców	Poprawa dostępności do usług społecznych i opiekuńczych dla mieszkańców;	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej – osoby.	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia),	— Urząd Gminy Świedziebnia, — placówki pomocy społecznej.	2026-2035

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	Spadek odsetka mieszkańców uzależnionych od środowiskowej pomocy społecznej; Wyeliminowanie barier transportowych dla osób z niepełnosprawnościami; Przeciwdziałanie samotności i wykluczeniu społecznemu; Zwiększenie skuteczności działań pomocowych i interwencyjnych; Wzmocnienie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej i negatywnym zjawiskom społecznym; Rozwój usług świadczonych przez jednostki wsparcia społecznego.	Liczba działań wspierających działalność placówek pomocy społecznej – szt.	— środki z funduszy krajowych i zagranicznych, w tym fundusze europejskie, — inne środki zewnętrzne.		
Cel operacyjny 1.3. **Atrakcyjna oferta kulturalno-rekreacyjna i sportowa**					
Tworzenie i rozwój przestrzeni dla kultury	Utworzenie lokalnego centrum kultury i integracji społecznej; Wzmocnienie kulturalno-edukacyjnej funkcji Gminnej Biblioteki Publicznej; Poprawa warunków lokalowych dla inicjatyw oddolnych i integracji sąsiedzkiej; Zapewnienie stałej, całorocznej oferty wydarzeń i zajęć kulturalnych; Zwiększenie partycypacji społecznej i kulturalnej lokalnej młodzieży.	Liczba funkcjonujących obiektów kulturalnych – szt. Liczba zajęć i wydarzeń zorganizowanych dla mieszkańców – szt.	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych i zagranicznych, w tym fundusze europejskie, — inne środki zewnętrzne.	— Urząd Gminy Świedziebnia. — Gminna Biblioteka Publiczna w Świedziebni	2026-2035
Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	Zniwelowanie braków w infrastrukturze sportowej i rekreacyjnej; Utrzymanie wysokiego standardu i funkcjonalności istniejącej bazy sportowej;	Liczba nowo utworzonych lub zmodernizowanych obiektów i stref rekreacji – szt. Liczba wydarzeń sportowo - rekreacyjnych – szt.	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych	— Urząd Gminy Świedziebnia.	2026-2035

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	Wzbogacenie lokalnej przestrzeni publicznej o ogólnodostępne strefy rekreacji codziennej; Poprawa kondycji psychofizycznej i zdrowotnej dorosłych mieszkańców oraz seniorów; Wzrost liczby wydarzeń i zawodów sportowych; Zwiększenie integracji społecznej poprzez aktywność sportową i rekreacyjną.		— i zagranicznych, w tym fundusze europejskie, — inne środki zewnętrzne.		
Animacja życia społecznego i wsparcie lokalnych organizacji	Stworzenie warunków do rozwoju aktywności społecznej i integracji mieszkańców; Wsparcie działalności lokalnych stowarzyszeń, kół gospodyń wiejskich, klubów sportowych oraz organizacji pozarządowych; Zwiększenie liczby inicjatyw społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych; Rozwój wolontariatu oraz współpracy mieszkańców przy organizacji wydarzeń lokalnych; Poprawa dostępności przestrzeni i infrastruktury służącej spotkaniom, aktywności społecznej i rekreacji; Wspieranie inicjatyw oddolnych i aktywności sołeckiej.	Liczba funkcjonujących na terenie gminy stowarzyszeń i organizacji społecznych – szt. Liczba utworzonych lub doposażonych przestrzeni aktywności społecznej – szt.	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych i zagranicznych, w tym fundusze europejskie, — inne środki zewnętrzne.	— Urząd Gminy Świedziebnia, — lokalne organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, — koła gospodyń wiejskich, — placówki kulturalne.	2026-2035
Ochrona dziedzictwa kulturowego i obiektów zabytkowych	Poprawa stanu terenów i obiektów zabytkowych; Zwiększenie atrakcyjności turystycznej i wykreowanie;	Liczba obiektów zabytkowych poddanych renowacji lub zabezpieczeniu – szt.	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych	— Urząd Gminy Świedziebnia.	2026-2035

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego dla rozwoju turystyki;		i zagranicznych, w tym fundusze europejskie, — inne środki zewnętrzne.		
Promocja i rozwój lokalnej oferty turystycznej oraz rekreacyjnej	Wzrost atrakcyjności turystycznej gminy; Promocja gminy i rozwój komunikacji społecznej; Lepsze wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych; Rozwój turystyki aktywnej, indywidualnej i weekendowej; Zwiększenie liczby miejsc służących rekreacji i wypoczynkowi mieszkańców oraz turystów; Promocja gminy jako miejsca atrakcyjnego do wypoczynku blisko natury; Rozszerzenie oferty spędzania czasu wolnego.	Liczba utworzonych lub zmodernizowanych miejsc infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej – szt. Liczba działań promocyjnych i informacyjnych realizowanych przez gminę – szt.	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych i zagranicznych, w tym fundusze europejskie, — inne środki zewnętrzne.	— Urząd Gminy Świedziebnia; — Prywatni inwestorzy.	2026-2035
Cel operacyjny 1.4. **Wzmocniony system bezpieczeństwa publicznego**					
Rozwój i doposażenie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych	Zwiększenie skuteczności i szybkości reagowania na zagrożenia oraz sytuacje kryzysowe; Wzmocnienie potencjału ratowniczego jednostek OSP, w szczególności włączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG);	Liczba doposażonych jednostek OSP – szt.	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych i zagranicznych, w tym fundusze europejskie,	— Urząd Gminy Świedziebnia, — ochotnicze straże pożarne.	2026-2035

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	Poprawa wyposażenia technicznego i warunków funkcjonowania jednostek OSP; Skuteczniejsze zapobieganie i ograniczanie skutków pożarów oraz innych lokalnych zagrożeń; Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców i ochrony mienia; Rozwój współpracy operacyjnej jednostek OSP ze służbami ratowniczymi i zarządzania kryzysowego.		— inne środki zewnętrzne.		

Cel strategiczny 2. **Zintegrowana gospodarka lokalna wykorzystująca potencjał rolniczo-sadowniczy oraz przedsiębiorczość mieszkańców** zakłada działania ukierunkowane na rozwój lokalnej gospodarki oraz wzmacnianie aktywności gospodarczej na terenie Gminy Świedziebnia. Realizacja celu koncentruje się na lepszym wykorzystaniu potencjału rolniczego i sadowniczego gminy, wspieraniu lokalnych przedsiębiorców oraz tworzeniu warunków sprzyjających rozwojowi inwestycji i rynku pracy.

Działania podejmowane w ramach celu strategicznego obejmować będą rozwój lokalnej przedsiębiorczości, promocję produktów lokalnych oraz zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej gminy poprzez przygotowanie terenów pod działalność gospodarczą i inwestycyjną.

Osiągnięcie tego celu będzie możliwe poprzez realizację dwóch celów operacyjnych:

Cel operacyjny 2.1. **Rozwinięte lokalne przetwórstwo rolno-spożywcze** koncentruje się na wspieraniu rozwoju lokalnej przedsiębiorczości oraz wykorzystaniu potencjału rolniczego i sadowniczego gminy.

Cel operacyjny 2.2. **Sprzyjający klimat dla przedsiębiorczości i aktywizacji gospodarczej** ukierunkowany jest na poprawę warunków dla rozwoju działalności gospodarczej oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy.

Realizacja wskazanych celów przyczyni się do wzmocnienia potencjału rozwojowego gminy Świedziebnia w wymiarze gospodarczym. Szczegółowe kierunki działań przypisane do poszczególnych celów operacyjnych wraz z oczekiwanymi rezultatami przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 9. Cel strategiczny 2. Zintegrowana gospodarka lokalna wykorzystująca potencjał rolniczo-sadowniczy oraz przedsiębiorczość mieszkańców

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 2.1. **Rozwinięte lokalne przetwórstwo rolno-spożywcze**					
Rozwój lokalnej przedsiębiorczości oraz produktów rolnych i sadowniczych	Zwiększenie dochodów własnych gminy z tytułu podatków (CIT i PIT); Wykorzystanie potencjału rolniczego i sadowniczego gminy; Rozwój lokalnej przedsiębiorczości oraz działalności usługowej i handlowej; Zwiększenie rozpoznawalności lokalnych produktów i producentów; Rozwój współpracy pomiędzy lokalnymi przedsiębiorcami, rolnikami i producentami; Zwiększenie możliwości promocji i sprzedaży produktów lokalnych; Wzmacnianie lokalnej gospodarki i zatrzymywanie kapitału na terenie gminy; Rozwój współpracy samorządu z przedsiębiorcami i inwestorami.	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych – szt.; Liczba działań informacyjnych. promocyjnych i doradczych dla mieszkańców – szt.,	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych i zagranicznych, w tym fundusze europejskie, — inne środki zewnętrzne.	— Urząd Gminy Świedziebnia, — lokalni przedsiębiorcy, — zewnętrzni inwestorzy.	2026-2035
Cel operacyjny 2.2. **Sprzyjający klimat dla przedsiębiorczości i aktywizacji gospodarczej**					
Przygotowanie terenów pod rozwój gospodarczy i inwestycyjny	Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej gminy; Zwiększenie dostępności terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą; Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości;	Powierzchnia przygotowanych lub uzbrojonych terenów inwestycyjnych – ha	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych i zagranicznych,	— Urząd Gminy Świedziebnia, — lokalni przedsiębiorcy, — zewnętrzni inwestorzy.	2026-2035

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	Zwiększenie aktywności inwestycyjnej na terenie gminy; Rozwój lokalnej działalności gospodarczej i usługowej; Ograniczenie odpływu młodych mieszkańców poprzez tworzenie warunków do rozwoju lokalnego rynku pracy.		w tym fundusze europejskie, — inne środki zewnętrzne.		

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 3. **Uporządkowana i bezpieczna przestrzeń wyposażona w nowoczesną infrastrukturę techniczną i drogową** zakłada działania ukierunkowane na poprawę jakości i funkcjonalności infrastruktury technicznej oraz kształtowanie spójnej i bezpiecznej przestrzeni publicznej na terenie Gminy Świedziebnia. Realizacja celu odpowiada na wyzwania związane z potrzebą modernizacji układu komunikacyjnego, rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, poprawy dostępności usług publicznych oraz zapewnienia warunków dla zrównoważonego rozwoju przestrzennego gminy.

Działania podejmowane w ramach celu strategicznego koncentrować się będą na modernizacji i rozbudowie infrastruktury drogowej oraz okołodrogowej, poprawie bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, rozwoju infrastruktury pieszo-rowerowej, a także rozbudowie i modernizacji sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i infrastruktury wodno-ściekowej. Istotnym elementem będzie również prowadzenie zintegrowanej polityki przestrzennej, rozwój mieszkalnictwa socjalnego oraz wzmacnianie potencjału administracyjnego i cyfrowego gminy poprzez rozwój e-usług i infrastruktury teleinformatycznej.

Osiągnięcie tego celu będzie możliwe poprzez realizację trzech celów operacyjnych:

Cel operacyjny 3.1. Zmodernizowana infrastruktura drogowa koncentruje się na poprawie jakości i bezpieczeństwa infrastruktury transportowej, rozwoju sieci dróg publicznych oraz infrastruktury pieszo-rowerowej i okołodrogowej.

Cel operacyjny 3.2. Sprawna i rozbudowana infrastruktura wodno-kanalizacyjna obejmuje działania związane z rozbudową i modernizacją sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz infrastruktury wodno-ściekowej w celu poprawy jakości usług komunalnych i ochrony środowiska.

Cel operacyjny 3.3. Ukształtowany ład przestrzenny oraz dostępne mieszkalnictwo i usługi publiczne ukierunkowany jest na prowadzenie zintegrowanego planowania przestrzennego, rozwój mieszkalnictwa socjalnego oraz rozwój infrastruktury cyfrowej i nowoczesnych usług administracyjnych dostępnych dla mieszkańców.

Realizacja wskazanych celów przyczyni się do stworzenie warunków dla rozwoju Gminy Świedziebnia w wymiarze przestrzennym. Szczegółowe kierunki działań przypisane do poszczególnych celów operacyjnych wraz z oczekiwanymi rezultatami przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 10. Cel strategiczny 3. Uporządkowana i bezpieczna przestrzeń wyposażona w nowoczesną infrastrukturę techniczną i drogową

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 3.1. **Zmodernizowana infrastruktura drogowa**					
Modernizacja i przebudowa sieci dróg publicznych	Znacząca poprawa płynności i komfortu jazdy; Skrócenie czasu dojazdu mieszkańców do kluczowych ośrodków regionalnych; Zmniejszenie zjawiska wykluczenia komunikacyjnego i transportowego; Ułatwienie i poprawa bezpieczeństwa dojazdu ciężkiego sprzętu rolniczego.	Długość przebudowanych, naprawionych lub zmodernizowanych dróg gminnych – km	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych i zagranicznych, w tym fundusze europejskie, — inne środki zewnętrzne.	— Urząd Gminy Świedziebnia.	2026-2035
Rozwój bezpiecznej infrastruktury pieszo-rowerowej	Znacząca poprawa bezpieczeństwa tzw. niechronionych uczestników ruchu drogowego; Skuteczne powiązanie komunikacyjne Świedziebni z sąsiednimi gminami; Promowanie i ułatwienie wyboru ekologicznych, niskoemisyjnych form transportu; Podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznych i poszerzenie możliwości rekreacji codziennej.	Długość nowo wybudowanych ścieżek rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych – km	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych i zagranicznych, w tym fundusze europejskie, — inne środki zewnętrzne.	— Urząd Gminy Świedziebnia.	2026-2035
Poprawa infrastruktury okołodrogowej	Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego; Zwiększenie komfortu i bezpieczeństwa poruszania się mieszkańców; Poprawa jakości i funkcjonalności infrastruktury okołodrogowej;	Liczba energooszczędnych punktów oświetlenia ulicznego – szt. Długość nowo wybudowanych chodników – km	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych i zagranicznych,	— Urząd Gminy Świedziebnia.	2026-2035

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	Zwiększenie efektywności energetycznej infrastruktury oświetleniowej; Ograniczenie kosztów utrzymania oświetlenia ulicznego dzięki modernizacji infrastruktury na energooszczędną.		w tym fundusze europejskie, — inne środki zewnętrzne.		
Cel operacyjny 3.2. **Sprawna i rozbudowana infrastruktura wodno-kanalizacyjna**					
Rozbudowa sieci kanalizacyjnej, deszczowej i wodociągowej	Zwiększenie odsetka mieszkańców korzystających ze zbiorczej sieci kanalizacyjnej; Ograniczenie ryzyka zanieczyszczenia płytkich wód gruntowych oraz wód powierzchniowych; Skuteczne odprowadzanie wód opadowych i roztopowych z terenów o zwartej zabudowie; Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej i osadniczej uzbrojonych terenów; Uporządkowanie gospodarki ściekowej zgodnie z wymogami ochrony środowiska; Dostęp do sieci wodociągowej.	Długość sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej – km Długość sieci wodociągowej – km	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych i zagranicznych, w tym fundusze europejskie, — inne środki zewnętrzne.	— Urząd Gminy Świedziebnia.	2026-2035
Modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej	Zapewnienie ciągłości i niezawodności dostaw wody pitnej o odpowiednich parametrach jakościowych; Poprawa efektywności funkcjonowania i przepustowości gminnej oczyszczalni ścieków; Zwiększenie efektywności energetycznej obiektów wodno-kanalizacyjnych;	Liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków – szt. Liczba obiektów dostarczających wodę – szt. Liczba zarejestrowanych awarii sieci wodociągowej – szt.	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych i zagranicznych, w tym fundusze europejskie,	— Urząd Gminy Świedziebnia.	2026-2035

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	Ograniczenie kosztów eksploatacji infrastruktury wodno-ściekowej; Zmniejszenie awaryjności sieci wodociągowej i kanalizacyjnej; Ograniczenie strat wody w systemie wodociągowym; Zmniejszenie ilości zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska; Zmniejszenie awaryjności i minimalizacja strat w sieci.		— inne środki zewnętrzne.		
Cel operacyjny 3.3. **Ukształtowany ład przestrzenny oraz dostępne mieszkalnictwo i usługi publiczne**					
Zintegrowane planowanie przestrzenne	Uporządkowanie ładu przestrzennego i wyznaczenie czytelnych zasad zagospodarowania; Zahamowanie negatywnego zjawiska niekontrolowanego rozpraszania się zabudowy; Zminimalizowanie potencjalnych konfliktów przestrzennych.	Obowiązujący plan ogólny gminy – tak/nie Udział powierzchni gminy pokrytej obowiązującymi Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego (MPZP) – %	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych i zagranicznych, w tym fundusze europejskie, — inne środki zewnętrzne.	— Urząd Gminy Świedziebnia.	2026-2035
Rozwój mieszkalnictwa socjalnego	Poprawa warunków bytowych osób w trudnej sytuacji życiowej; Zwiększenie dostępności mieszkań dostosowanych do specjalnych potrzeb rosnącej populacji seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami; Poprawa stanu technicznego istniejących lokali komunalnych.	Liczba zmodernizowanych lub zaadaptowanych na nowo lokali socjalnych i komunalnych – szt. Liczba lokali dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami – szt.	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych i zagranicznych, w tym fundusze europejskie,	— Urząd Gminy Świedziebnia.	2026-2035

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
			— inne środki zewnętrzne.		
Rozwój infrastruktury cyfrowej oraz modernizacja zaplecza administracyjnego	Likwidacja tzw. „białych plam” w dostępie do szerokopasmowego internetu; Zapewnienie stabilnego i szybkiego dostępu do sieci; Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców; Podniesienie ogólnego standardu, komfortu i szybkości obsługi interesantów; Zwiększenie dostępu obywateli do e-usług publicznych; Poprawa płynności, przejrzystości i regularności komunikacji na linii samorząd-mieszkańcy; Wzrost kompetencji cyfrowych urzędników oraz mieszkańców.	Liczba wdrożonych i udostępnionych mieszkańcom nowych elektronicznych usług publicznych (e-usług) – szt.	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych i zagranicznych, w tym fundusze europejskie, — inne środki zewnętrzne.	— Urząd Gminy Świedziebnia, — operatorzy zewnętrzni.	2026-2035

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 4. **Zrównoważone środowisko naturalne chroniące zasoby przyrodnicze i wspierające rozwój niskoemisyjny i zieloną transformację** zakłada działania ukierunkowane na poprawę jakości środowiska naturalnego oraz zwiększenie odporności Gminy Świedziebnia na skutki zmian klimatycznych. Realizacja celu odpowiada na wyzwania związane z koniecznością ograniczania emisji zanieczyszczeń, poprawą efektywności energetycznej infrastruktury, ochroną zasobów przyrodniczych oraz wdrażaniem rozwiązań wspierających zieloną transformację i gospodarkę niskoemisyjną.

Działania podejmowane w ramach celu strategicznego koncentrować się będą na poprawie efektywności energetycznej budynków, rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz wymianie nieefektywnych źródeł ciepła. Istotnym elementem będzie również ochrona zasobów wodnych i walorów przyrodniczych gminy poprzez rozwój retencji, kształtowanie zielonej infrastruktury oraz działania służące poprawie stanu środowiska naturalnego. Ważnym obszarem interwencji pozostanie także uporządkowanie gospodarki odpadami, rozwój selektywnej zbiórki odpadów oraz sukcesywna likwidacja wyrobów zawierających azbest.

Osiągnięcie tego celu będzie możliwe poprzez realizację trzech celów operacyjnych:

Cel operacyjny 4.1. Zwiększona efektywność energetyczna infrastruktury oraz rozwinięte odnawialne źródła energii (OZE) koncentruje się na działaniach związanych z termomodernizacją budynków, wymianą przestarzałych źródeł ciepła oraz rozwojem lokalnych instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii.

Cel operacyjny 4.2. Chronione walory przyrodnicze i krajobrazowe oraz dobry stan wód powierzchniowych obejmuje działania służące poprawie jakości wód, zwiększeniu retencji, ochronie lokalnych zasobów przyrodniczych oraz rozwojowi zielonej infrastruktury i terenów zieleni urządzonej.

Cel operacyjny 4.3. Uporządkowana gospodarka odpadami ukierunkowany jest na rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów, zwiększenie poziomu recyklingu oraz eliminację zagrożeń środowiskowych związanych z występowaniem wyrobów azbestowych.

Realizacja wskazanych celów przyczyni się do zbudowania silnej, odpornej na zmiany klimatyczne gminy, która rozwija się w pełnej harmonii ze środowiskiem naturalnym. Szczegółowe kierunki działań przypisane do poszczególnych celów operacyjnych wraz z oczekiwanymi rezultatami przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 11. Cel strategiczny 4. Zrównoważone środowisko naturalne chroniące zasoby przyrodnicze i wspierające rozwój niskoemisyjny i zieloną transformację

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 4.1. **Zwiększona efektywność energetyczna infrastruktury oraz rozwinięte odnawialne źródła energii (OZE)**					
Kompleksowa termomodernizacja budynków	Znaczące zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną, szczególnie w budynkach użyteczności publicznej; Obniżenie kosztów eksploatacji i utrzymania infrastruktury; Poprawa stanu technicznego i estetyki lokalnych budynków; Redukcja zjawiska niskiej emisji oraz gazów cieplarnianych.	Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji – szt.	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych i zagranicznych, w tym fundusze europejskie, — inne środki zewnętrzne.	— Urząd Gminy Świedziebnia.	2026-2035
Wymiana przestarzałych źródeł ciepła	Poprawa jakości powietrza poprzez eliminację lokalnych przekroczeń norm szkodliwych substancji; Zastąpienie starych i nieefektywnych kotłów na paliwa stałe nowoczesnymi rozwiązaniami; Podniesienie standardu zasobu mieszkaniowego gminy, w tym likwidacja uciążliwego ogrzewania piecowego w lokalach komunalnych i socjalnych.	Liczba wymienionych, nieekologicznych kotłów na paliwa stałe na niskoemisyjne systemy grzewcze – szt. Liczba lokali komunalnych i socjalnych, w których zlikwidowano przestarzałe ogrzewanie piecowe – szt.	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych i zagranicznych, w tym fundusze europejskie, — inne środki zewnętrzne.	— Urząd Gminy Świedziebnia.	2026-2035
Rozwój lokalnych instalacji OZE	Zwiększenie udziału zielonej energii w ogólnym bilansie energetycznym gminy; Wzrost liczby instalacji OZE (np. paneli fotowoltaicznych, kolektorów słonecznych, pomp ciepła oraz kotłów na lokalnie dostępną biomasę).	Liczba zainstalowanych instalacji OZE – szt.	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych i zagranicznych,	— Urząd Gminy Świedziebnia.	2026-2035

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
			w tym fundusze europejskie, — inne środki zewnętrzne.		
Cel operacyjny 4.2. **Chronione walory przyrodnicze i krajobrazowe oraz dobry stan wód powierzchniowych**					
Poprawa stanu wód powierzchniowych i rozwój retencji	Poprawa stanu ekologicznego i chemicznego lokalnych rzek; Zwiększenie odporności gminy na zmiany klimatyczne i susze rolnicze; Zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń biogennych; Zabezpieczenie infrastruktury oraz terenów zabudowanych przed podtopieniami.	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć z zakresu tzw. małej retencji – szt.	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych i zagranicznych, w tym fundusze europejskie, — inne środki zewnętrzne.	— Urząd Gminy Świedziebnia.	2026-2035
Kształtowanie zielonej infrastruktury	Wzrost walorów estetycznych, rekreacyjnych i ekologicznych przestrzeni publicznych na terenie gminy; Zwiększenie dostępności do atrakcyjnych miejsc spędzania wolnego czasu i integracji dla mieszkańców; Nasadzenia zieleni.	Liczba utworzonych lub odnowionych terenów zieleni urządzonej – szt. Liczba nowych nasadzeń zieleni – szt.	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych i zagranicznych, w tym fundusze europejskie, — inne środki zewnętrzne.	— Urząd Gminy Świedziebnia.	2026-2035
Cel operacyjny 4.3. **Uporządkowana gospodarka odpadami**					

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów	Zmniejszenie masy niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych; Zahamowanie trendu wzrostowego ilości odpadów wytwarzanych przez jednego mieszkańca; Wzrost udziału przydomowego kompostowania bioodpadów; Zwiększenie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji; Poprawa estetyki przestrzeni publicznych i eliminacja ryzyka powstawania nielegalnych wysypisk śmieci.	Udział odpadów zebranych selektywnie w stosunku do całkowitej masy wytworzonych odpadów komunalnych – %	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych i zagranicznych, w tym fundusze europejskie, — inne środki zewnętrzne.	— Urząd Gminy Świedziebnia.	2026-2035
Likwidacja wyrobów zawierających azbest	Zdecydowana redukcja całkowitej masy zalegających wyrobów azbestowych; Zwiększenie liczby mieszkańców pozyskujących zewnętrzne wsparcie finansowe w zakresie utylizacji azbestu; Poprawa estetyki, funkcjonalności i standardu technicznego lokalnych zabudowań.	Masa usuniętego i zutylizowanego azbestu – t	— środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), — środki z funduszy krajowych i zagranicznych, w tym fundusze europejskie, — inne środki zewnętrzne.	— Urząd Gminy Świedziebnia.	2026-2035

Źródło: Opracowanie własne

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

3.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Gmina Świedziebnia jest gminą wiejską położoną w północno-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie brodnickim. Powierzchnia gminy Świedziebnia zajmuje obszar 104 km^2, to znaczy 10 400 ha, co stanowi około 10,0% ogólnej powierzchni powiatu.

Gmina Świedziebnia sąsiaduje z:

- gminą miejsko-wiejską Górzno, powiat brodnicki, województwo kujawsko-pomorskie,
- gminą wiejską Bartniczka, powiat brodnicki, województwo kujawsko-pomorskie,
- gminą wiejską Brodnica, powiat brodnicki, województwo kujawsko-pomorskie,
- gminą wiejską Osiek, powiat brodnicki, województwo kujawsko-pomorskie,
- gminą wiejską Rypin, powiat rypiński, województwo kujawsko-pomorskie,
- gminą wiejską Skrwilno, powiat rypiński, województwo kujawsko-pomorskie,
- gminą miejsko-wiejską Lubowidz, powiat żuromiński, województwo mazowieckie.

Na terenie gminy znajduje się 19 miejscowości, z czego 16 to wsie sołeckie: Chlebowo, Dzierzno, Granaty, Grzęby, Janowo, Kłuśno, Księte, Mełno, Michałki, Okalewko, Rokitnica Nowa, Rokitnica-Wieś, Świedziebnia, Zasadki, Zasady, Zduny.

Jednostka leży w odległości około 180-200 km na północny zachód od Warszawy oraz około 70-80 km od Torunia i 100-110 km od Bydgoszczy, będących największymi ośrodkami administracyjno-gospodarczymi województwa. Gmina znajduje się w zasięgu oddziaływania miasta powiatowego Brodnica. Odległość ośrodka gminnego od Brodnicy wynosi około 12-15 km.

Obszar gminy Świedziebnia pod względem użytkowania gruntów charakteryzuje się zdecydowaną przewagą terenów rolnych, co potwierdza jej dominujący, typowo rolniczy charakter. W obrębie użytków rolnych istotną rolę odgrywa zróżnicowana produkcja sadownicza i szkółkarska. Znaczną część terenów zajmują również obszary leśne o wysokich walorach przyrodniczych, krajobrazowych i rekreacyjnych, które stanowią ponad 17% ogólnej powierzchni gminy.

Sieć osadnicza gminy ma charakter rozproszony i zróżnicowany pod względem wielkości miejscowości oraz form zabudowy. Zabudowa ma w przeważającej mierze charakter wiejski, powiązany z funkcją rolniczą, obejmujący głównie gospodarstwa rolne oraz zabudowę zagrodową. Z uwagi na brak głównych ciągów komunikacyjnych o znaczeniu krajowym lub regionalnym oraz brak dostępu do infrastruktury kolejowej, gmina pozostaje we względnej izolacji od dużych ośrodków przemysłowych, co dodatkowo utrwala jej rolniczy i spokojny charakter.

W celu określenia hierarchii i przeprowadzenia zróżnicowania rozwoju przestrzennego poszczególnych jednostek osadniczych gminy Świedziebnia należy wziąć pod uwagę: rangę ośrodka (określoną lokalizacją usług podstawowych i ponadpodstawowych), powiązania komunikacyjne, położenie względem obszarów o unikalnych walorach przyrodniczych i kulturowych oraz potencjał demograficzny (liczbę ludności decydującą o lokalnym potencjale).

- Ośrodek nadrzędny – centrum administracyjno-usługowe gminy: funkcję tę pełni miejscowość Świedziebnia. Jej dominująca pozycja w hierarchii sieci osadniczej wynika z korzystnej lokalizacji oraz silnej koncentracji usług publicznych i administracyjnych. To w niej zlokalizowane są kluczowe dla funkcjonowania gminy jednostki organizacyjne, takie jak m.in. Urząd Gminy, Ośrodek Zdrowia, szkoła podstawowa, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS), Gminna Biblioteka Publiczna czy wiodąca jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej.
- Lokalne ośrodki obsługi ludności (wspomagające): rolę tę pełnią wsie sołeckie o większym potencjale ludnościowym lub posiadające istotną infrastrukturę uzupełniającą w stosunku do głównego ośrodka (Świedziebni). Skupiają one na sobie znaczną część rozwoju osadniczego i pełnią funkcje uzupełniające. Do tej grupy należą sołectwa takie jak: Janowo, Zasady, Michałki, Rokitnica Nowa.
- Pozostałe miejscowości: to jednostki zamykające hierarchię osadniczą, które zachowują typowo rolniczo-mieszkaniowy charakter. Wszelkie usługi na ich obszarze są ograniczone wyłącznie do obsługi podstawowych, lokalnych potrzeb, przez co mieszkańcy korzystają w głównej mierze z usług ośrodków wyższego rzędu. Do tej grupy należą następujące sołectwa: Chlebowo, Dzierzno, Granaty, Grzęby, Kłuśno, Księte, Mełno, Okalewko, Rokitnica-Wieś, Zasadki, Zduny.

Dążąc do zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju przestrzennego oraz efektywnego zarządzania polityką lokalną, gmina została przeanalizowana w ujęciu funkcjonalnym i przestrzennym. Identyfikacja kluczowych stref użytkowania przestrzeni stanowi podstawę do określenia kierunków działań strategicznych w obszarze planowania społecznego, gospodarczego, przestrzennego i klimatyczno-środowiskowego.

W strukturze gminy wyróżniono następujące jednostki (strefy) funkcjonalno-przestrzenne:

- **strefa wielofunkcyjna (administracyjno-usługowa)** – obejmuje miejscowość Świedziebnia oraz wybrane, największe wsie pełniące funkcję lokalnych ośrodków wspomagających. Stanowi główne centrum administracyjno-usługowe, w którym koncentruje się najważniejsza infrastruktura społeczna (urząd, placówki edukacyjne, ośrodek zdrowia, instytucje kultury i pomocy społecznej). Jest to przestrzeń o największej

gęstości zabudowy i najwyższym potencjale demograficznym, w której skupia się rozwój osadnictwa, usług oraz handlu. Strefa ta jest predysponowana do lokalizacji przyszłych inwestycji gminnych, w tym wydzielania nowych terenów aktywizacji gospodarczej, a także do dalszej rozbudowy kluczowej infrastruktury technicznej, tworząc dogodne i nowoczesne warunki do życia oraz prowadzenia biznesu,

- **strefa rolniczo-osadnicza** – obejmuje obszary o rozproszonym układzie osadniczym, w którym dominuje zabudowa zagrodowa i jednorodzinna, ściśle zintegrowana z wiodącą funkcją gospodarczą gminy, jaką jest silne rolnictwo oraz wyspecjalizowane sadownictwo. Obszar ten opiera się na dobrych i średnich uwarunkowaniach glebowych, sprzyjających prowadzeniu intensywnej i towarowej produkcji rolnej. Kierunki rozwoju dla tej strefy zakładają z jednej strony wsparcie lokalnego przetwórstwa rolno-spożywczego i tworzenia krótkich łańcuchów dostaw, a z drugiej – sukcesywną poprawę standardu życia mieszkańców poprzez modernizację dróg lokalnych oraz uregulowanie rozproszonej gospodarki ściekowej (np. promowanie i wsparcie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków),
- **strefa rolniczo-ekologiczna** – stanowi przestrzeń o charakterze buforowym, gdzie tradycyjna działalność rolnicza przenika się z cennym środowiskiem naturalnym. Obejmuje tereny o niższych klasach bonitacyjnych, w tym trwałe użytki zielone (łąki i pastwiska), doliny głównych rzek i cieków wodnych (m.in. Pissy, Księtówki, Okalewki) oraz obszary podmokłe. Rozwój w tej strefie opiera się na rolnictwie zrównoważonym, ekologicznym oraz ewentualnej agroturystyce. Działania w tej przestrzeni muszą być podporządkowane dbałości o czystość wód powierzchniowych, wspieraniu małej retencji krajobrazowej oraz ochronie lokalnego krajobrazu przed degradacją i nadmierną presją inwestycyjną. Są to tereny przeznaczone pod produkcję rolniczą, ale przy jednoczesnym zachowaniu walorów środowiskowych i krajobrazowych,
- **strefa leśna** – obejmuje kompleksy leśne oraz obszary o przewadze funkcji ochronnych, przyrodniczych i rekreacyjnych. W jej granicach znajdują się tereny objęte rygorystyczną ochroną prawną, w tym Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy, rezerwat przyrody „Mszar Płociczno” oraz cenne obszary Natura 2000. Dominującą funkcją tej strefy jest ochrona bioróżnorodności, ekosystemów leśno-torfowiskowych i unikalnych krajobrazów. Równocześnie strefa ta posiada potencjał do rozwijania tzw. turystyki miękkiej (kwalifikowanej), edukacji ekologicznej oraz rekreacji pieszo-rowerowej, przy zachowaniu priorytetu dla ochrony środowiska naturalnego.

Gmina Świedziebnia znajduje się w zasięgu OSI zidentyfikowane na poziomie krajowym: OSI obszary zagrożone trwałą marginalizacją oraz OSI zidentyfikowane na poziomie regionalnym:

OSI obszarów peryferyjności transportowej oraz OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą – obszar niskiego poziomu przedsiębiorczości.

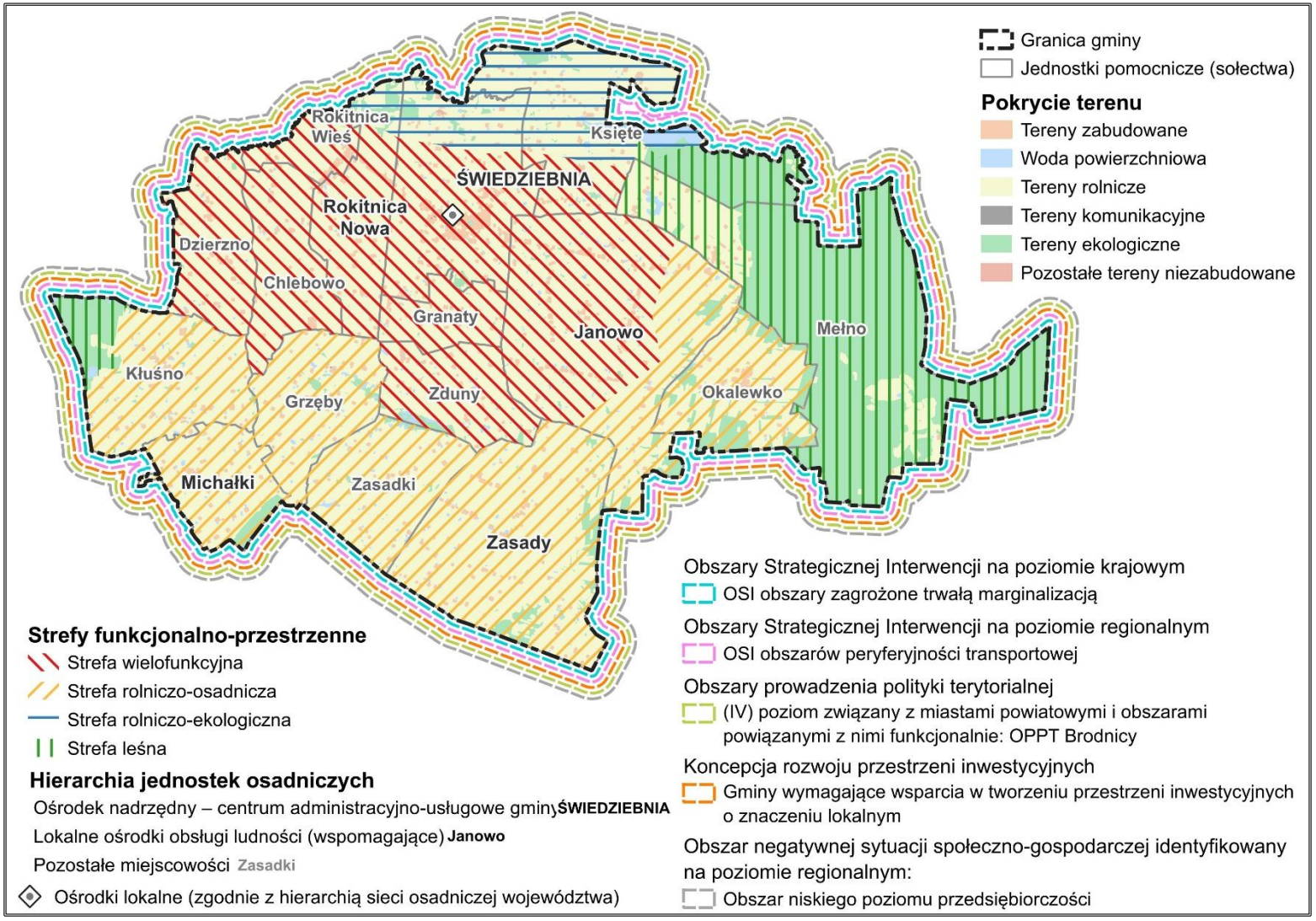
Ponadto siedziba gminy – miejscowości Świedziebnia należy do kategorii ośrodków lokalnych.

W zakresie kluczowych elementów budujących potencjał ponadregionalny i przewagi

konkurencyjne województwa gmina Świedziebnia zaliczona została do kategorii gmin wymagających wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym.

Gmina Świedziebnia przynależy do IV poziomu polityki terytorialnej, tj. do OPPT Brodnicy oraz do obszarów strategicznej interwencji (OSI)

Rysunek 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Świedziebnia – strefy funkcjonalno-przestrzenne

Źródło: Opracowanie własne

3.2. System powiązań przyrodniczych

System przyrodniczy Gminy Świedziebnia jest silnie związany z jej rolniczym charakterem oraz znacznym udziałem terenów leśnych o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych.

Gmina Świedziebnia cechuje się umiarkowaną lesistością. Powierzchnia gruntów leśnych w 2024 roku wynosiła łącznie 1 865,11 ha, co stanowiło ponad 17% ogólnej powierzchni gminy. Lasy te pełnią ważne funkcje przyrodnicze, ochronne, krajobrazowe i rekreacyjne, a ich szczególne kompleksy zlokalizowane są w północno-wschodniej części gminy, w granicach Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego. Ze względu na rolniczy profil gminy kluczowym elementem jej systemu przyrodniczego są zasoby glebowe. Zachodnia część gminy Świedziebnia zalicza się do obszaru gleb najwyższych klas, co predysponuje te tereny do produkcji rolnej oraz wymaga ochrony gleb przed przeznaczaniem na cele nierolnicze.

Na terenie gminy zlokalizowano zróżnicowane formy ochrony przyrody:

- Rezerwat przyrody „Mszar Płociczno”,
- Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy,
- Obszar Natura 2000 Mszar Płociczno (PLH040035),
- Obszar Natura 2000 Ostoja Lidzbarska (PLH280012),
- 7 pomników przyrody.

Gmina Świedziebnia pod względem hydrograficznym leży w większości w dorzeczu rzeki Drwęcy (odwadniana m.in. przez rzeki Pissa, Księtówka i Brodniczka), a w jej południowej części – w dorzeczu Skrwy (odwadniana przez rzekę Okalewkę). Obszar gminy położony jest w obrębie zlewni następujących Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP):

- Skrwa do Dopływu spod Przywitowa (RW200015275615),
- Rypienica z Dopływem z jez. Długiego (RW20001028879),
- Pissa (RW200010287449).

Szczegóły dotyczące stanu wód powierzchniowych i ich oceny przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 12. Ocena stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) na terenie gminy Świedziebnia

Kod i nazwa jcwp	Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej[2]				
	Stan/potencjał ekologiczny	Wskaźniki determinujące stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Wskaźniki determinujące stan chemiczny	Stan (ogólny)
RW200015275615 Skrwa do Dopływu spod Przywitowa	słaby stan ekologiczny	BZT5, OWO, azot ogólny, azot amonowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V); makrobezkręgowce	brak danych	nie dotyczy	zły stan wód
RW20001028879 Rypienica z Dopływem z jez. Długiego	umiarkowany stan ekologiczny	BZT5, OWO, przewodność, azot ogólny, azot amonowy; fitobentos, makrobezkręgowce	brak danych	nie dotyczy	zły stan wód
RW200010287449 Pissa	słaby stan ekologiczny	fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V); makrobezkręgowce	brak danych	nie dotyczy	zły stan wód

Źródło: Opracowanie własne na podstawie https://karty.apgw.gov.pl/ (dostęp dnia 12.03.2026)

Wschodni fragment gminy leży w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 215 „Subniecka Warszawska". Pod względem administracyjnym gmina położona jest w obrębie dwóch jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) o kodach: GW200048 (większość obszaru gminy) oraz GW200039 (wschodnie i południowe fragmenty terenu).

Szczegóły dotyczące stanu wód podziemnych i ich oceny przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 13. Ocena Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) na terenie gminy Świedziebnia

Kod i nazwa JCWPd	Ocena stanu na podstawie oceny stanu (2019) według Rozporządzenia MGMiŻŚ z dnia 11.10.2019 w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148)		
	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Stan (ogólny)
GW200048	dobry	dobry	dobry
GW200039	dobry	dobry	dobry

Źródło: Opracowanie własne na podstawie https://karty.apgw.gov.pl/ (dostęp dnia 12.03.2026)

Występowanie zagrożenia powodziowego na danym terenie oznacza możliwość wystąpienia zjawiska powodzi. Natomiast ryzyko powodzi oznacza kombinację prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi oraz związanych z nią potencjalnych negatywnych konsekwencji dla życia i zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej. Opierając się na danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, na terenie gminy Świedziebnia nie występują obszary o ryzyku wystąpienia powodzi.

[2] Według klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 roku

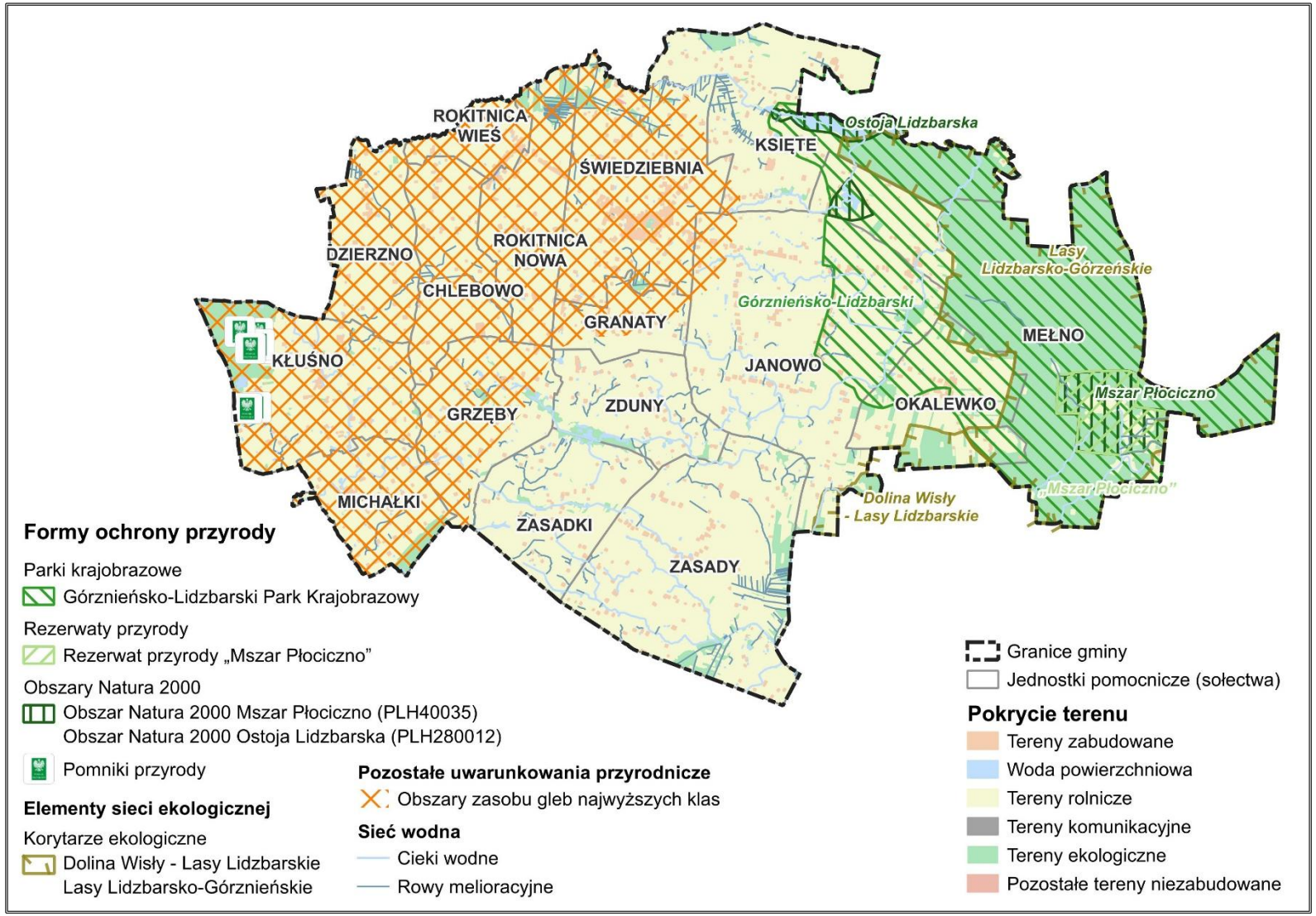
Na obszarze gminy obowiązuje Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły", ustanowiony Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r., który wskazuje kierunki ochrony i racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi. Dokument ma znaczenie dla działań związanych z ochroną jakości wód powierzchniowych i podziemnych, ograniczaniem skutków suszy i podtopień, rozwojem retencji oraz ochroną obszarów cennych przyrodniczo. Ustalenia planu zostały uwzględniane w polityce przestrzennej i inwestycyjnej gminy, szczególnie w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, adaptacji do zmian klimatu oraz zrównoważonego rozwoju.

W perspektywie zmian klimatycznych i obserwowanych okresów suszy coraz większe znaczenie dla gminy ma również Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS). Obowiązujący PPSS został przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z 15 lipca 2021 roku (Dz.U. 2021 poz. 1615). W świetle ustaleń Planu przeciwdziałania skutkom suszy gmina Świedziebnia położona jest:

- w całości na obszarze silnie zagrożonym suszą, a w tym:
  - w większości na obszarze ekstremalnie zagrożonym suszą rolniczą, a w części (przy wschodniej granicy gminy) na terenie słabo zagrożonym suszą rolniczą,
  - w całości na obszarze umiarkowanego zagrożenia suszą hydrologiczną,
  - w większości na obszarze słabo zagrożonym suszą hydrogeologiczną, a w części (południowo-wschodnia część gminy) na terenie ekstremalnie zagrożonym suszą hydrogeologiczną.

Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego, pozyskanymi z Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO), na obszarze gminy nie zbadano występowania osuwisk, jak i terenów zagrożonych ruchami masowymi. Ponadto na obszarze gminy Świedziebnia brak jest udokumentowanych złóż kopalin. W konsekwencji, w granicach administracyjnych gminy nie występują żadne tereny ani obszary górnicze, na których mogłaby być prowadzona działalność wydobywcza.

Rysunek 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Świedziebnia – środowisko przyrodnicze

Źródło: Opracowanie własne

3.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

Przez teren gminy Świedziebnia nie przebiegają główne ciągi komunikacyjne o znaczeniu krajowym lub regionalnym (wojewódzkim). Sieć tę tworzą:

- drogi powiatowe – pełnią funkcję dystrybucyjną, wyprowadzając ruch z gminy w kierunku ośrodków regionalnych, takich jak Brodnica, Rypin czy Żuromin, oraz stanowią niezbędne ogniwo łączące lokalne miejscowości z siedzibą gminy,
- drogi gminne – stanowią główny element sieci drogowej i odpowiadają za codzienną obsługę mieszkańców, zapewniając bezpośrednie powiązania wewnątrzgminne oraz dojazd do zabudowań, gruntów rolnych i obszarów leśnych.

Szczególnym punktem na mapie drogowej jest miejscowość Świedziebnia, w której zbiegają się trasy z czterech różnych kierunków, tworząc lokalny węzeł komunikacyjny o istotnym znaczeniu dla ruchu wewnątrzgminnego.

W strukturze nawierzchni dróg gminnych dominują drogi wykonane z tłucznia z powierzchniowym utrwaleniem, które stanowią połowę całego zasobu. Pozostałą część sieci uzupełniają odcinki żwirowe i żużlowe oraz drogi o nawierzchniach bitumicznych (asfaltowych), które są sukcesywnie wdrażane w ramach modernizacji. Drogi gruntowe stanowią w tym układzie najmniejszy odsetek. Głównym ograniczeniem sieci drogowej pozostaje niezadowalający stan techniczny części nawierzchni oraz powszechne braki w infrastrukturze towarzyszącej dla pieszych i rowerzystów (brak chodników i oświetlenia na części terenów zabudowanych).

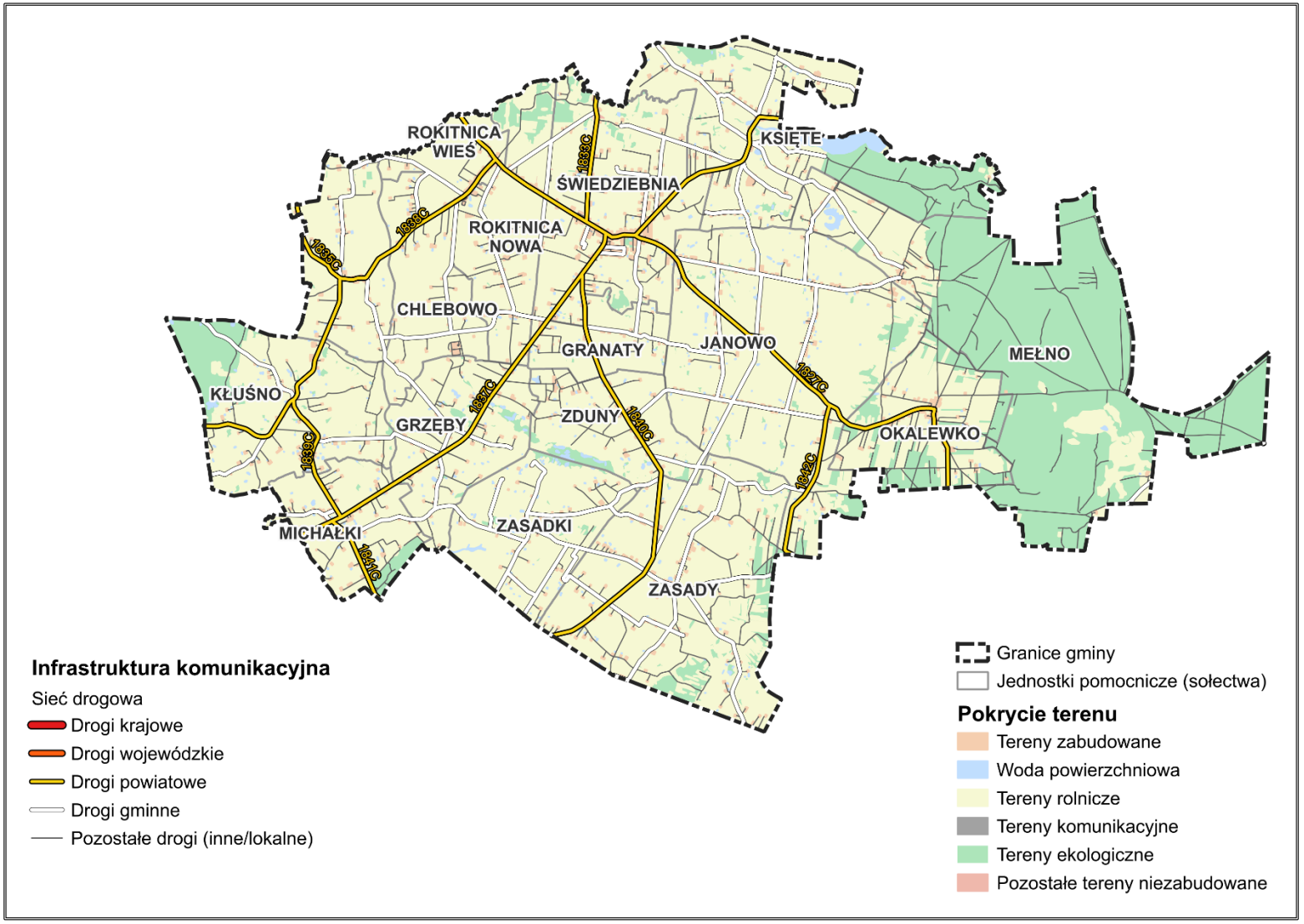
W zakresie komunikacji zbiorowej mieszkańcy korzystają z usług przewoźników komercyjnych, którzy obsługują powiązania regionalne z Brodnicą i sąsiednimi gminami, a także realizują połączenia pomiędzy lokalnymi miejscowościami. Infrastrukturę transportu publicznego stanowi 156 przystanków autobusowych, z których wszystkie pozostają pod zarządem Gminy.

W 2024 roku długość ścieżek rowerowych na terenie gminy wynosiła 1,50 km (infrastruktura ta w całości znajduje się pod zarządem starostwa powiatowego). Dalsza rozbudowa sieci tras rowerowych może przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu, zwiększenia atrakcyjności turystycznej gminy oraz rozwoju zrównoważonych form transportu.

Gmina Świedziebnia jest całkowicie pozbawiona bezpośredniego dostępu do sieci kolejowej. Najbliższe połączenia kolejowe pasażerskie i towarowe realizowane są w sąsiednich ośrodkach, takich jak Brodnica oraz Rypin. Na terenie gminy nie ma również dostępu do infrastruktury lotniczej (najbliższe porty lotnicze to Bydgoszcz i Olsztyn) ani dróg wodnych

przystosowanych do transportu lub rekreacji (najbliższym szlakiem kajakowym jest oddalona o 10 km rzeka Drwęca).

Rysunek 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Świedziebnia – infrastruktura komunikacyjna

Źródło: Opracowanie własne

3.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

W zakresie infrastruktury technicznej kluczowym i najlepiej rozwiniętym elementem infrastruktury technicznej jest system wodociągowy. W 2024 roku długość sieci wynosiła 178,4 km, zapewniając wodę dla 4 065 mieszkańców, co przekłada się na wysoki wskaźnik zwodociągowania na poziomie 83,9%. System zaopatrzenia opiera się na ujęciu głębinowym (cztery studnie) i Stacji Uzdatniania Wody (SUW) w Rokitnicy Nowej, a wspomaga go stacja stabilizująco-uzupełniająca zlokalizowana w miejscowości Zduny. W planach znajduje się również budowa drugiej hydroforni, która ma stanowić zabezpieczenie na wypadek awarii.

Infrastruktura kanalizacyjna obejmuje jedynie wybrane obszary w miejscowościach Świedziebnia, Rokitnica Nowa oraz Rokitnica-Wieś. W 2024 roku długość sieci wynosiła 10,8 km i obsługiwała 1 143 osoby (23,6% ludności). Zebrane z tego obszaru ścieki trafiają do biologiczno-mechanicznej oczyszczalni w Świedziebni. Na pozostałych terenach gminy gospodarka ściekowa opiera się na rozwiązaniach indywidualnych. W 2024 roku zaewidencjonowano 358 zbiorników bezodpływowych (szamb) oraz 60 przydomowych oczyszczalni ścieków, przy czym liczba obu tych instalacji wykazuje tendencję wzrostową.

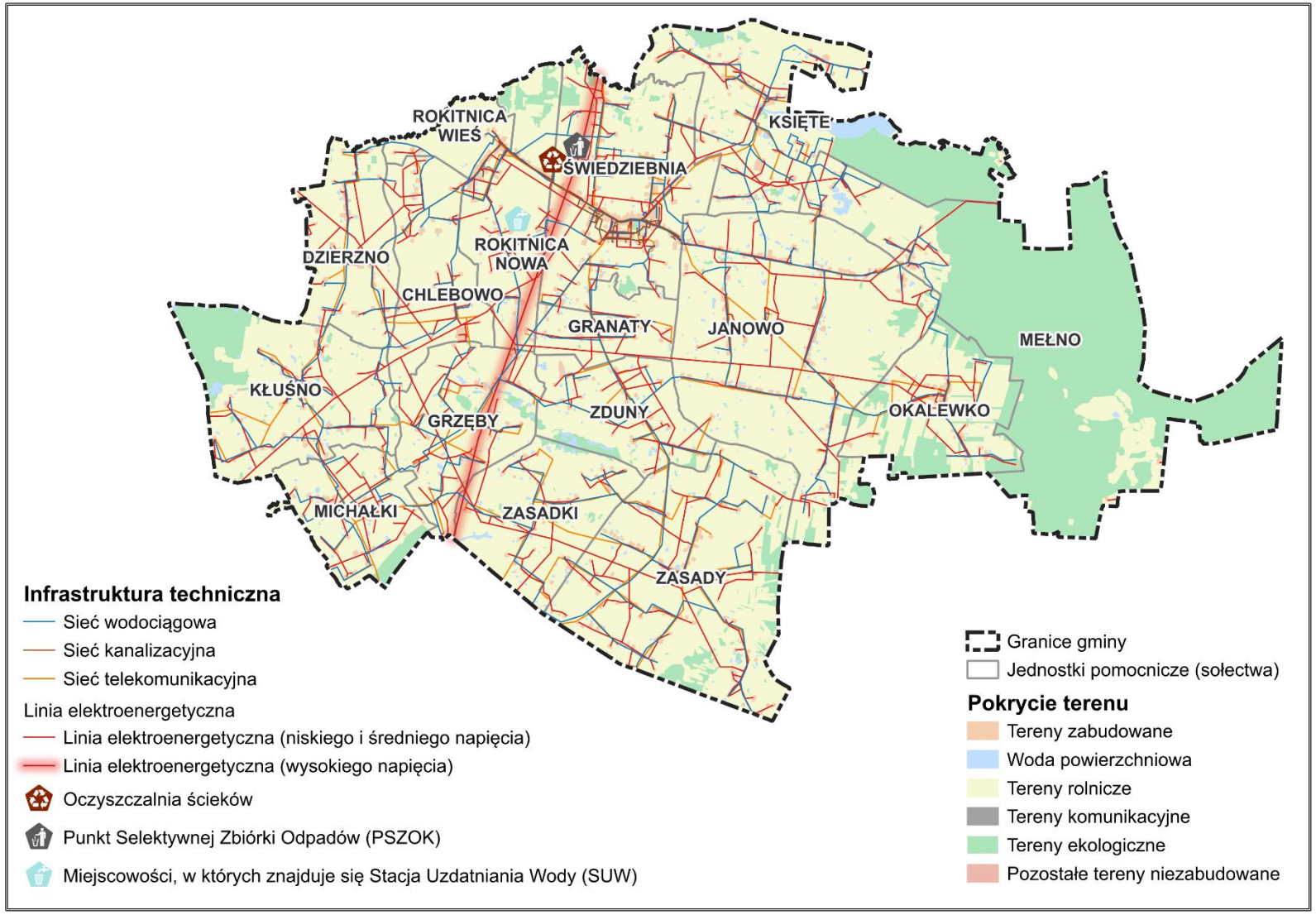
Zaopatrzenie w ciepło ma charakter zdecentralizowany. Na terenie gminy funkcjonują zbiorcze kotłownie (w miejscowościach Dzierzno, Michałki, Zasady Nowe oraz Świedziebnia) ogrzewające budynki zbiorowego zamieszkania. Ogrzewanie budynków indywidualnych opiera się głównie na paliwach stałych (węgiel kamienny, miał, drewno), przy czym w około 40% domów wykorzystywana jest biomasa. Gmina nie posiada dostępu do sieci gazu ziemnego, w związku z czym mieszkańcy posiłkują się gazem butlowym propan-butan.

System elektroenergetyczny opiera się na napowietrznych liniach średniego napięcia, które doprowadzają energię z Głównych Punktów Zasilania (GPZ) zlokalizowanych w Brodnicy i Rypinie, co zapewnia pełną elektryfikację wszystkich miejscowości. Ponadto przez obszar gminy przebiega linia przesyłowa najwyższego napięcia 220 kV relacji Olsztyn I – Włocławek Azoty.

Lokalna sieć telekomunikacyjna wyróżnia się zaawansowaniem technologicznym na tle regionu. W przeciwieństwie do wielu terenów wiejskich, dominuje tu technologia światłowodowa, która w 2025 roku stanowiła aż 63,35% wszystkich zasięgów stacjonarnego dostępu do internetu. Znaczący udział (30,44%) ma również sieć radiowa FWA, która stanowi istotne uzupełnienie na obszarach o rozproszonej zabudowie. Dzięki tym rozwiązaniom dostęp do usług szerokopasmowych ma zapewnione blisko 95% punktów adresowych w gminie.

Gmina posiada własny, stacjonarny Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Świedziebni, czynny od poniedziałku do piątku.

Rysunek 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Świedziebnia – infrastruktura techniczna

Źródło: Opracowanie własne

Infrastruktura społeczna gminy Świedziebnia obejmuje sieć placówek edukacyjnych, kulturalnych, sportowych, zdrowotnych oraz instytucji pomocy społecznej i bezpieczeństwa, zapewniając mieszkańcom dostęp do podstawowych usług publicznych.

System edukacji w gminie tworzą szkoły podstawowe wraz z oddziałami przedszkolnymi:

- Szkoła Podstawowa im. ppor. Piotra Wysockiego w Świedziebni (z 5 oddziałami przedszkolnymi),
- Szkoła Podstawowa w Janowie (z 2 oddziałami przedszkolnymi).

Podstawę infrastruktury kulturalnej stanowi Gminna Biblioteka Publiczna w Świedziebni wraz z filią w Janowie. Instytucja ta, oprócz udostępniania zbiorów, pełni funkcję lokalnego ośrodka kultury, organizując m.in. warsztaty, spotkania i projekty edukacyjne. Ważną rolę integracyjną pełnią również zmodernizowane świetlice wiejskie zlokalizowane w miejscowościach: Kłuśno, Zasady Nowe, Księte, Okalewko, Janowo, Zasadki, Rokitnica Nowa i Świedziebnia, a także przeznaczony na cele społeczno-kulturalne budynek w Zdunach.

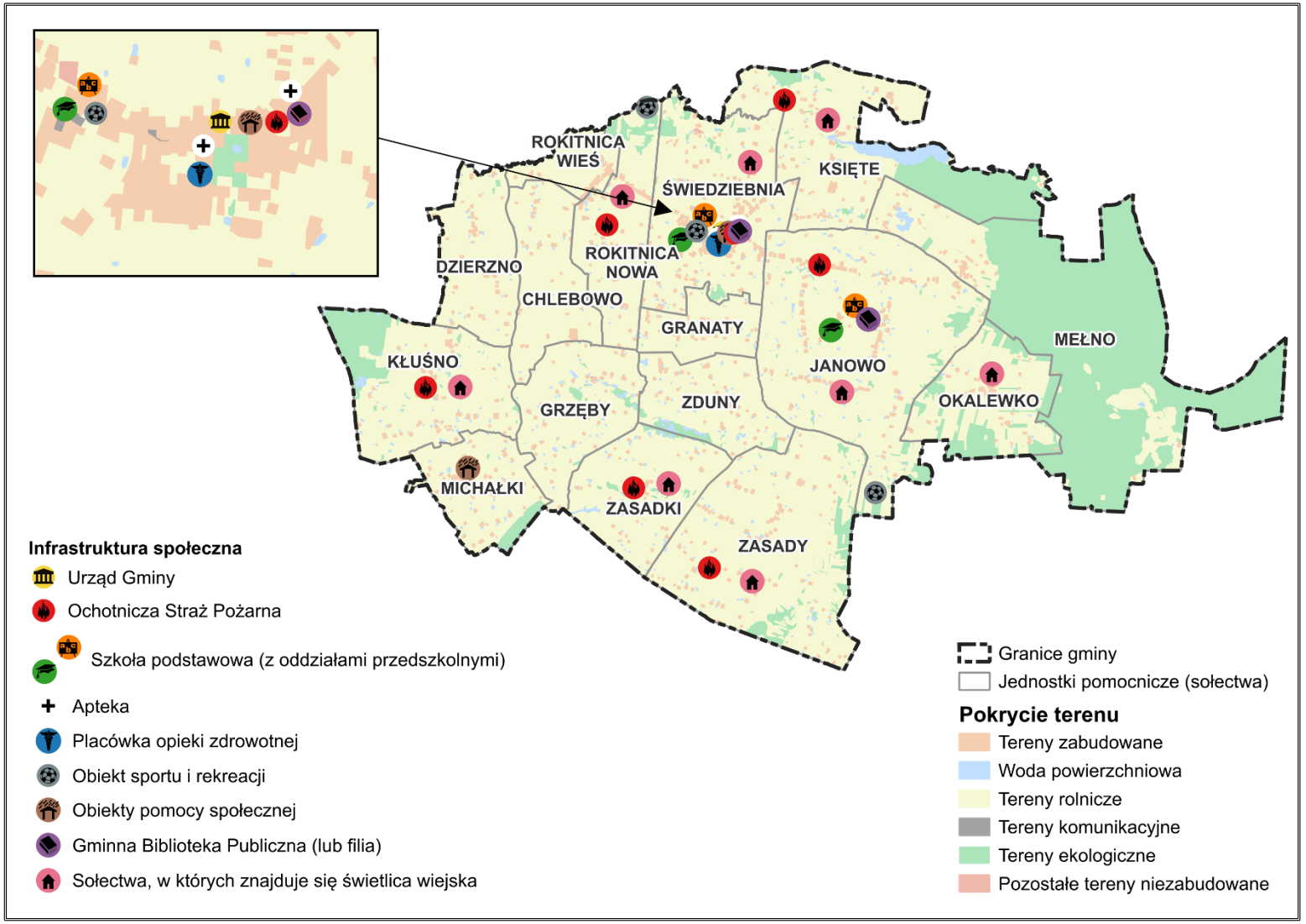
W zakresie sportu i rekreacji gmina dysponuje bazą ogólnodostępnych obiektów. Należą do nich m.in. zmodernizowany kompleks „Moje Boisko – Orlik 2012” w Świedziebni, publiczne boisko z bieżnią w Janowie oraz hala sportowa przy szkole w Świedziebni. Ofertę rekreacyjną uzupełnia siłownia zewnętrzna przy szkole w Świedziebni oraz Otwarta Strefa Aktywności (OSA) zlokalizowana w parku w Świedziebni, która oferuje siłownię plenerową, strefę relaksu i plac zabaw.

Podstawową opiekę zdrowotną na terenie gminy zapewnia Ośrodek Zdrowia NZOZ Eskulap zlokalizowany w Świedziebni. Uzupełnieniem lokalnej infrastruktury ochrony zdrowia są dwie apteki, również zlokalizowane w miejscowości Świedziebnia.

W sferze pomocy społecznej wiodącą rolę pełni Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) w Świedziebni. Ważnym filarem wsparcia dla osób starszych jest rozwijająca się infrastruktura opiekuńcza, w tym Dzienny Dom Pobytu „Senior+” zlokalizowany w zmodernizowanym budynku w Michałkach. Działania wspierające środowiska zagrożone kryzysem uzupełniane są przez powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Bezpieczeństwo publiczne wspierają lokalne struktury 6 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP Świedziebnia, OSP Kłuśno, OSP Janowo, OSP Księte, OSP Okalewko i OSP Zasady). Stanowią one filar reagowania kryzysowego, przy czym wiodącą jest wyspecjalizowana w ratownictwie wodnym OSP Świedziebnia, włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG).

Rysunek 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Świedziebnia – infrastruktura społeczna

Źródło: Opracowanie własne

4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

4.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

W zakresie ochrony przyrody i krajobrazu przyjmuje się następujące zasady:

- należy dążyć do utrzymania i wzmacniania lokalnego systemu przyrodniczego,
- na terenach objętych formami ochrony przyrody, należy stosować zasady wynikające z dokumentów je ustanawiających i planów zadań ochronnych, w celu ochrony bioróżnorodności wrażliwych siedlisk torfowiskowych, leśnych i wodno-błotnych,
- należy zapewnić ochronę cennych obiektów przyrodniczych zlokalizowanych na terenie gminy,
- należy chronić rzeźbę terenu oraz tradycyjne walory rolniczego krajobrazu,
- należy zapewnić ciągłość przestrzenną i drożność struktur przyrodniczych,
- należy zachować i chronić siedliska rzadkich i cennych gatunków,
- należy dążyć do zachowania i odtwarzania miedz, naturalnej obudowy biologicznej rzek, zadrzewień śródpolnych i zakrzewień,
- biorąc pod uwagę umiarkowaną lesistość gminy, należy dążyć do zwiększania powierzchni leśnych poprzez planowe zalesienie gruntów o najniższej przydatności rolniczej oraz wspierać zrównoważoną gospodarkę leśną we współpracy z Lasami Państwowymi,
- wskazane jest podejmowanie ścisłej współpracy z sąsiednimi gminami w zakresie ochrony przyrody i kształtowania ponadlokalnych powiązań ekologicznych, w tym uwzględniając położenie całej gminy w obszarze funkcjonalnym „Zielone Płuca Polski”,
- należy uwzględnić w planach rozwojowych Gminy plany przeciwdziałania skutkom suszy,
- w gospodarce odpadami należy intensyfikować działania na rzecz rozwoju infrastruktury selektywnej zbiórki odpadów oraz dążyć do osiągania wymaganych poziomów recyklingu, bazując na sprawnej działalności nowo powstałego Punktu Selektywnego Zbioru Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Świedziebni oraz kooperacji z Regionalnym Zakładem Utylizacji Odpadów,
- należy zintensyfikować działania związane z usuwaniem i unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest.

W zakresie ochrony zasobów wodnych:

- należy chronić wody powierzchniowe oraz podziemne przed zanieczyszczeniem,
- biorąc pod uwagę rozproszony układ osadniczy i niski wskaźnik skanalizowania gminy należy priorytetowo wspierać i dofinansowywać budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Działanie to ma na celu sukcesywne zmniejszanie liczby nieszczelnych

zbiorników bezodpływowych (szamb), które stanowią zagrożenie dla jakości wód gruntowych, zwłaszcza pierwszego poziomu wodonośnego na przepuszczalnych obszarach sandrowych i w dolinach rzek,

— należy dążyć do racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi poprzez wprowadzanie obiektów małej retencji wodnej oraz zapobieganie nadmiernemu odwadnianiu terenów,

— w gospodarce rolnej należy ograniczać spływ zanieczyszczeń obszarowych, w tym biogenów z nawozów, do wód powierzchniowych. Na terenach zlewni bezpośrednich jezior rekomenduje się stosowanie kodeksu dobrej praktyki rolniczej, a także dążyć do wprowadzania stref ekotonowych oraz pasów zadrzewień wzdłuż cieków i zbiorników wodnych, które stanowią naturalną barierę zatrzymującą zanieczyszczenia,

— należy zapewnić ochronę istniejących ujęć wód podziemnych, ze szczególnym uwzględnieniem gminnego ujęcia wody wraz z jego strefą ochrony bezpośredniej. W celu utrzymania bezpieczeństwa i wysokiej jakości dostarczanej mieszkańcom wody, należy dążyć do budowy kolejnej stacji uzdatniania wody (SUW) i modernizacji wyeksploatowanej sieci wodociągowej, a także zgodnie z przepisami likwidować nieeksploatowane studnie gospodarskie,

— należy zachować i chronić przed zabudową naturalne rozlewiska, obszary bagienno-łąkowe w dolinach rzecznych oraz charakterystyczne dla gminy śródpolne oczka wytopiskowe.

W zakresie ochrony gleb:

— należy chronić przed wyłączeniem z produkcji rolniczej i zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze najcenniejsze grunty rolne,

— biorąc pod uwagę rolniczy charakter gminy i zagrożenia wynikające z intensywnych zabiegów agrotechnicznych, należy promować prowadzenie działalności rolniczej zgodnie z kodeksem dobrej praktyki rolniczej, w tym racjonalne stosowanie środków ochrony roślin i zrównoważone nawożenie, co zapobiegnie chemicznej degradacji środowiska glebowego oraz ograniczy spływ szkodliwych biogenów z pól do wód,

— należy ograniczać postępującą degradację fizyczną gleb i aktywnie zapobiegać erozji wodnej i wietrznej,

— należy chronić przed degradacją wrażliwe gleby organiczne (ich ochrona polega na zakazie nadmiernego odwadniania i przesuszania, które doprowadziłoby do ich trwałej i nieodwracalnej degradacji chemicznej oraz fizycznej tzw. decesji),

— należy zapobiegać punktowym zanieczyszczeniom i trwałym przekształceniom powierzchni ziemi poprzez skuteczną gospodarkę odpadami komunalnymi (w oparciu o Punkt Selektywnego Zbioru Odpadów Komunalnych – PSZOK), zapobieganie powstawaniu „dzikich wysypisk” i nielegalnych, dzikich wyrobisk piasków i torfów,

a także poprzez sukcesywne usuwanie i utylizację niebezpiecznych wyrobów zawierających azbest, zgodnie z funkcjonującym programem gminnym.

W zakresie ochrony powietrza i klimatu:

— należy realizować działania zmierzające do ograniczenia tzw. niskiej emisji, która w sezonie grzewczym stanowi główny problem środowiskowy gminy, poprzez sukcesywną wymianę nieefektywnych i przestarzałych pieców węglowych w pojedynczych gospodarstwach domowych na źródła niskoemisyjne lub rozwiązania bezemisyjne,
— należy intensyfikować termomodernizację budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz wymianę źródeł ciepła,
— należy dążyć do zwiększenia udziału OZE w bilansie energetycznym gminy,
— w związku z emisją zanieczyszczeń komunikacyjnych, które na terenie gminy koncentrują się wzdłuż sieci dróg powiatowych, należy wprowadzać zieleń ochronną i pasy zieleni izolacyjnej wzdłuż głównych tras oraz stosować wysoką zieleń śródpolną dla poprawy jakości powietrza,
— wskazuje się potrzebę ograniczania uciążliwości odorowych poprzez wspieranie nowoczesnych rozwiązań technologicznych.

4.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Działania w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego w Gminie Świedziebnia prowadzone są zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz innymi przepisami odrębnymi.

W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, a także w przypadku rozwoju funkcji turystycznych, przyjmuje się następujące zasady:

— należy dążyć do zachowania i ochrony zabytków nieruchomych, ruchomych oraz archeologicznych, w tym w szczególności obiektów wpisanych do rejestru zabytków, jak również licznych obiektów objętych gminną ewidencją zabytków,
— w dokumentach planistycznych gminy rekomenduje się uwzględnianie ochrony obszarów i obiektów o wartościach kulturowych,
— należy dążyć do zachowania i właściwego eksponowania elementów tradycyjnego krajobrazu rolniczego Ziemi Dobrzyńskiej na obszarze Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego i Równiny Urszulewskiej, z poszanowaniem historycznych układów przestrzennych,
— należy dążyć do zachowania i rewaloryzacji historycznych układów ruralistycznych,
— należy dążyć do ochrony zespołów zieleni o wartości historycznej,

— rekomenduje się uwzględnianie lokalnego kontekstu kulturowego i krajobrazowego przy kształtowaniu nowej zabudowy,
— należy dążyć do nadawania nieużytkowanym obiektom zabytkowym nowych funkcji społecznych i edukacyjnych lub wspierać adaptację obiektów na cele rekreacyjno-turystyczne,
— wskazuje się potrzebę identyfikacji oraz promocji dóbr kultury współczesnej i lokalnego dziedzictwa kulturowego,
— zakłada się uwzględnianie ochrony zinwentaryzowanych stanowisk archeologicznych w działaniach związanych z rozwojem przestrzennym gminy,
— należy wykorzystywać zasoby dziedzictwa kulturowego oraz powiązane z nimi walory przyrodnicze,
— rekomenduje się rozwój infrastruktury wspierającej funkcje turystyczne i rekreacyjne.

4.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Podstawowym celem polityki przestrzennej w zakresie struktury zagospodarowania terenów oraz rozwoju zabudowy mieszkaniowej jest kształtowanie ładu przestrzennego, przy równoczesnym zachowaniu i ochronie wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych. Kierunki rozwoju formułuje się na podstawie analiz uwarunkowań funkcjonalnych, społeczno-demograficznych i środowiskowych, z uwzględnieniem ograniczeń i chłonności terenów już zurbanizowanych.

W zakresie kierunków zmian w strukturze i kształtowaniu zagospodarowania terenów przyjmuje się:

— ograniczanie zjawiska rozpraszania zabudowy oraz preferowanie koncentracji rozwoju w istniejących strukturach osadniczych. Zaleca się kierowanie nowego zagospodarowania przede wszystkim do wyznaczonych w aktach planowania przestrzennego obszarów uzupełnienia zabudowy oraz już ukształtowanych historycznie terenów zwartych wsi,
— etapowanie uruchamiania terenów inwestycyjnych, które przewiduje, że aktywowanie nowych terenów pod zabudowę oraz rezerw inwestycyjnych powinno następować stopniowo, po zapewnieniu niezbędnej infrastruktury technicznej. Etapowanie to dostosowuje się do realnych, ograniczonych budżetowo możliwości gminy w zakresie rozbudowy i utrzymania infrastruktury drogowej oraz rosnących kosztów systemu gospodarowania odpadami,
— ochronę środowiska i bezpieczeństwo lokalizacji, która zakłada, że rozwój osadniczy i gospodarczy powinien uwzględniać ograniczenia środowiskowe oraz bezpieczeństwo lokalizacji,

— ochronę systemów zieleni i standardów przestrzeni biologicznie czynnej, nakazującą zapewnienie utrzymania wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej. Ze względu na umiarkowaną lesistość, zakłada się ochronę istniejących zespołów zieleni, charakterystyczne dla gminy zadrzewienia śródpolne i przydrożne, miedze, a także dba o zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych w dolinach rzek,
— hierarchię i separację funkcji kolizyjnych, polegającą na dążeniu do eliminacji konfliktów funkcjonalnych pomiędzy zabudową mieszkaniową a wielkotowarową produkcją rolniczą. W przypadku dopuszczonej w strefach wielofunkcyjnych lokalizacji instalacji OZE rekomenduje się stosowanie rozwiązań ograniczających oddziaływania środowiskowe. Lokalizację funkcji gospodarczych i produkcyjnych preferuje się przy głównych szlakach komunikacyjnych – drogach powiatowych zapewniających połączenia z zewnętrznymi ośrodkami regionalnymi i subregionalnymi (z uwagi na brak dróg krajowych), co ograniczy uciążliwość transportu dla rozproszonej zabudowy mieszkaniowej,
— rewitalizację i podnoszenie jakości istniejących struktur, w tym preferowanie działań porządkujących w ukształtowanych już zespołach zabudowy wiejskiej. Preferuje się działania związane z termomodernizacją budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych oraz wymianę nieefektywnych źródeł ciepła, co jest kluczowe dla redukcji tzw. niskiej emisji – jednego z głównych problemów środowiskowych Świedziebni w sezonie grzewczym,
— dbałość o centrum i obszary o znaczeniu krajobrazowo-kulturowym, co w praktyce oznacza wzmacnianie funkcji usługowych i integracyjnych w miejscowości Świedziebnia, pełniącej rolę centrum gminy. Należy utrzymać tradycyjny charakter historycznego układu ruralistycznego (typ ulicówki). Podnosi się standardy użytkowania przestrzeni publicznych poprzez zachowanie i rewaloryzację zabytkowych założeń dworsko-parkowych, w tym popieranie adaptacji obiektów historycznych do nowych funkcji edukacyjnych, zdrowotnych lub społecznych z poszanowaniem ich wartości kulturowych,
— rekomenduje się ograniczanie presji inwestycyjnej na obszary dolin rzecznych, terenów leśnych, łąkowych i torfowiskowych,
— kierowanie zabudowy poza tereny o najwyższych walorach dla produkcji rolnej, chroniąc przed wyłączeniem na cele nierolnicze najcenniejsze w gminie gleby (wykształcone na glinach zwałowych gleby klas bonitacyjnych IIIa i IIIb),
— lokalizacja nowej zabudowy powinna uwzględniać dostępność infrastruktury technicznej i drogowej.

W zakresie określenia szczególnych potrzeb dla nowej zabudowy mieszkaniowej przyjmuje się:

— uzasadnienie popytu i sposób zaspokojenia potrzeb,

- potrzeby mieszkaniowe ściśle wiążą się z niekorzystnymi procesami społeczno-demograficznymi, w tym ujemnym przyrostem naturalnym, ujemnym saldem migracji (emigracja głównie ludzi młodych i kobiet) oraz starzeniem się społeczeństwa. Nowa zabudowa powinna sprzyjać poprawie atrakcyjności osiedleńczej gminy, m.in. poprzez uzupełnienie niedoborów zabudowy wielorodzinnej, której brak ogranicza atrakcyjność miejsc do zamieszkania,
- zaspokajanie prognozowanego, relatywnie wysokiego zapotrzebowania na nową zabudowę realizuje się w pierwszej kolejności poprzez uzupełnianie istniejących układów osadniczych i wypełnianie luk w zabudowie. Zapotrzebowanie to zaspokaja się wykorzystując w pełni rezerwy w wyznaczonych obszarach uzupełnienia zabudowy oraz na terenach posiadających już obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, unikając tym samym niekontrolowanego rozpraszania się nowej zabudowy,

— zróżnicowanie przestrzenne i preferencje funkcjonalne
  - presja inwestycyjna koncentruje się w miejscowościach o najlepszej dostępności do usług i głównych szlaków komunikacyjnych (dróg powiatowych łączących z Brodnicą, Rypinem i Żurominem). Główny ciężar osadniczy ponosi Świedziebnia, a w dalszej kolejności wsie liczące powyżej 200 mieszkańców, takie jak Janowo, Rokitnica Nowa czy Rokitnica-Wieś, Okalewko i Zasady. Należy również wykorzystać potencjał krajobrazowy gminy pod kątem rosnącego zainteresowania powrotem do natury, umożliwiając punktowy rozwój funkcji turystycznych, letniskowych i rekreacyjnych w sąsiedztwie jezior (Księte, Mełno) oraz Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego,
— ze względu na rolniczy charakter terenów preferuje się zabudowę jednorodzinną oraz zagrodową o niskiej intensywności, stanowiącą naturalną kontynuację historycznych, rozproszonych układów osadniczych. Zabudowa wielorodzinna ma na terenie gminy charakter marginalny i dopuszczana jest jako kontynuacja na już istniejących terenach tego typu. Zauważa się również potrzebę dopuszczenia przekształceń istniejących siedlisk rolniczych w kierunku pozarolniczym (np. na cele jednorodzinne) w związku ze zmniejszaniem się liczby indywidualnych gospodarstw,
— wyznaczanie nowych terenów mieszkaniowych dopuszcza się zgodnie z wyliczonym wysokim wskaźnikiem zapotrzebowania, z uwzględnieniem zasady koncentracji wokół już zurbanizowanych wsi, co ograniczy koszty infrastrukturalne.

4.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jako handel wielkopowierzchniowy rozumie się handel realizowany w obiekcie handlowym o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m^2.

W przypadku lokalizacji nowych obiektów handlu wielkopowierzchniowego na terenie gminy:

— lokalizacja nowych obiektów handlu wielkopowierzchniowego powinna następować z uwzględnieniem istniejących uwarunkowań (w tym rolniczego charakteru gminy) oraz przy minimalizacji ewentualnych uciążliwości dla rozproszonej i zwartej zabudowy mieszkaniowej, a także środowiska przyrodniczego,
— inwestycje tego typu mogą być realizowane w przeznaczonych pod tę funkcję w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, usytuowanych przy głównych szlakach komunikacyjnych gminy (przede wszystkim przy drogach powiatowych zapewniających powiązania z Brodnicą, Rypinem i Żurominem), co sprzyja wykorzystaniu dostępności transportowej i ogranicza uciążliwości komunikacyjne na lokalnych drogach wiejskich,
— poza funkcją handlową, na terenach przeznaczonych pod obiekty handlu wielkopowierzchniowego dopuszcza się wprowadzenie funkcji uzupełniających, takich jak usługi, składy, magazyny czy instalacje odnawialnych źródeł energii,
— proces planowania i lokalizacji powinien uwzględniać uwarunkowania lokalne, ze szczególnym naciskiem na minimalizację negatywnego wpływu (np. hałasu, ruchu) na pobliską zabudowę mieszkaniową oraz chronione środowisko naturalne,
— lokalizacja obiektów handlu wielkopowierzchniowego powinna uwzględniać dostępność infrastruktury technicznej i transportowej oraz ochronę środowiska i ładu przestrzennego.

4.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Dla lokalizacji inwestycji celu publicznego stosuje się przepisy art. 50-67c ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2026 poz. 538). Zgodnie z definicją celu publicznego zawartą w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. 2026 poz. 399), działania te obejmują realizację celów takich jak:

— wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi dla rowerów i drogi wodne, budowa, utrzymanie oraz wykonanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji,

- budowa i utrzymywanie ciągów drenażowych, przewodów i urządzeń służących do przesyłania lub dystrybucji płynów, pary, gazów i energii elektrycznej, a także innych obiektów i urządzeń niezbędnych do korzystania z tych przewodów i urządzeń,
- budowa i utrzymanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym składowania lub wykorzystywania w instalacji odnawialnych źródeł energii, w tym instalacji do wytwarzania biogazu w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. 2026 poz. 68),
- budowa i utrzymanie obiektów oraz urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacji i utrzymania wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,
- sprawowanie opieki nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- budowa i utrzymanie pomieszczeń dla urzędów organów władzy, administracji, sądów i prokuratur, uczelni publicznych, federacji podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki, o których mowa w art. 165 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2024 poz. 1571 ze zm.), szkół publicznych, państwowych lub samorządowych instytucji kultury w rozumieniu przepisów o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, a także publicznych: obiektów ochrony zdrowia, przedszkoli, domów opieki społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, obiektów sportowych,
- budowa, utrzymanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa, a także ustanowienie strefy ochronnej terenu zamkniętego, w tym wynikające z umów lub porozumień międzynarodowych, a także na potrzeby ochrony granicy państwowej lub zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich,
- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górniczą,
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy,
- inne cele publiczne określone w odrębnych ustawach.

4.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

W zakresie kierunków rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i transportowej zaleca się:

- współfinansowanie i realizację inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym na sieci dróg powiatowych, które stanowią podstawę układu komunikacyjnego gminy i zapewniają

kluczowe powiązania zewnętrzne z sąsiednimi gminami oraz ośrodkami miejskimi (Brodnicą, Rypinem i Żurominem),

— modernizację i rozbudowę lokalnej (gminnej) sieci drogowej, kładąc nacisk na sukcesywną wymianę starych nawierzchni, w tym ulepszanie nawierzchni nieutwardzonych,
— przebudowę i uzupełnianie infrastruktury pieszej, w szczególności budowę chodników – działania te powinny koncentrować się wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu,
— organizacja i rozwijanie publicznego transportu zbiorowego, który ze względu na brak infrastruktury kolejowej opiera się na terenie gminy wyłącznie na komunikacji autobusowej, będąc kluczowym narzędziem przeciwdziałania wykluczeniu komunikacyjnemu.,
— tworzenie od podstaw infrastruktury rowerowej i pieszo-rowerowej, służącej poprawie bezpieczeństwa, wspieraniu mobilności niskoemisyjnej oraz rozwojowi turystyki krajoznawczej,
— poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez systematyczną rozbudowę i utrzymanie infrastruktury okołodrogowej, w szczególności rozbudowę oświetlenia ulicznego oraz doświetlanie newralgicznych punktów i skrzyżowań w rozproszonych sołectwach gminy,
— rozwijanie i utrzymanie infrastruktury towarzyszącej transportowi.

W odniesieniu do kierunków rozwoju infrastruktury technicznej rekomenduje się:

— w zakresie gospodarki ściekowej, z uwagi na niski poziom skanalizowania gminy i rozproszony układ osadniczy, dążenie do modernizacji i rozbudowy przestarzałej oczyszczalni ścieków w Świedziebni oraz rozbudowy zbiorczej sieci kanalizacyjnej w obszarach o zwartej zabudowie. Ponadto rekomenduje się wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, aby sukcesywnie zastępować uciążliwe dla środowiska zbiorniki bezodpływowe (szamba),
— zakłada się rozwój i modernizację infrastruktury wodociągowej w celu zwiększenia bezpieczeństwa i ciągłości dostaw dla mieszkańców,
— stopniową poprawę efektywności energetycznej, w tym prowadzenie działań termomodernizacyjnych budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych, a także wymianę starych źródeł ciepła na rozwiązania niskoemisyjne,
— wspieranie transformacji energetycznej poprzez rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE), a także wykorzystanie potencjału rolniczego i leśnego do produkcji energii z biomasy,
— dalszy rozwój infrastruktury szerokopasmowej i światłowodowej oraz wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań cyfrowych, celem skutecznego przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu na obszarach wiejskich,

— rekomenduje się rozwój systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz infrastruktury w tym zakresie.

W obszarze kierunków rozwoju infrastruktury społecznej zaleca się:

— rozwijanie systemu opieki nad dziećmi, w tym dążenie do utworzenia form instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3,
— dostosowywanie i modernizację funkcjonujących placówek oświatowych do aktualnych standardów funkcjonalnych i technicznych, ze szczególnym uwzględnieniem termomodernizacji budynków szkolnych. Rekomendowana jest również rozbudowa szkolnej bazy sportowej,
— poprawę dostępności i jakości usług zdrowotnych, w tym wspieranie działań profilaktycznych oraz optymalne wykorzystanie potencjału istniejącego ośrodka zdrowia,
— wzmacnianie infrastruktury kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej, np. poprzez modernizację obiektów publicznych,
— utrzymanie i rozwój opieki senioralnej, w tym m.in. wspieranie funkcjonowania Dziennego Domu Pobytu Senior+ w Michałkach,
— zapewnienie dostępności obiektów użyteczności publicznej i usług dla osób z niepełnosprawnościami i o ograniczonej mobilności,
— wspieranie rozwoju mieszkalnictwa i przeciwdziałanie procesom depopulacyjnym, m.in. poprzez:
  - optymalizację zasobów socjalnych i komunalnych: adaptację istniejących budynków (gminnych lub prywatnych) na cele mieszkaniowe oraz przenoszenie mieszkańców z niefunkcjonalnych i wymagających remontu obiektów,
  - stymulowanie nowej zabudowy: kreowanie atrakcyjnych warunków dla rozwoju budownictwa (w tym zabudowy wielorodzinnej, której niedobór ogranicza atrakcyjność osadniczą gminy). Rozwój nowej zabudowy powinien być koncentrowany na terenach już zurbanizowanych i uzbrojonych, co ograniczy koszty infrastrukturalne i zachowa zintegrowany ład przestrzenny gminy.

4.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Lokalizacja urządzeń OZE powinna uwzględniać uwarunkowania środowiskowe, krajobrazowe i osadnicze gminy. W przypadku lokalizacji infrastruktury odnawialnych źródeł energii na terenie gminy przyjmuje się następujące zasady:

— dla obszarów rozmieszczenia farm fotowoltaicznych dopuszcza się lokalizację obiektów budowlanych i infrastruktury technicznej niezbędnych do ich funkcjonowania (w szczególności stacji transformatorowych, magazynów energii, dróg dojazdowych

i urządzeń infrastruktury sieciowej). Należy przy tym optymalnie wykorzystywać bliskość istniejącej infrastruktury przesyłowej,

— lokalizacja instalacji do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych powinna odbywać się w pierwszej kolejności na obszarach o największym potencjale zasobowym, przy uwzględnieniu minimalizowania potencjalnych oddziaływań środowiskowych i krajobrazowych, w tym:
  - elektrowni wiatrowych – w lokalizacjach spełniających wymogi środowiskowe, krajobrazowe, bezpieczeństwa i obronności państwa. Ewentualna realizacja tych inwestycji powinna minimalizować negatywny wpływ na krajobraz oraz lokalną faunę i florę,
  - instalacji na biomasę i biogaz – na terenach wiejskich, wykorzystując rolniczy charakter gminy Świedziebnia, rozwinięty sektor sadowniczy oraz potencjał obszarów wielkotowarowej produkcji rolnej. Preferuje się wykorzystanie lokalnych zasobów biomasy i produktów ubocznych rolnictwa,
  - instalacji słonecznych, w tym energii z systemów fotowoltaicznych (farm fotowoltaicznych). Ich lokalizacja powinna następować w obrębie kompleksów gleb o najniższej przydatności rolniczej oraz na gruntach zrekultywowanych na cele inne niż rolnicze i leśne, ze ścisłym uwzględnieniem przepisów odrębnych.

4.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

W polityce przestrzennej gminy zakłada się ograniczanie konfliktów środowiskowych związanych z lokalizacją przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko:

— preferuje się lokalizowanie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko poza terenami zwartej zabudowy mieszkaniowej oraz z uwzględnieniem polityki przestrzennej gminy,
— rekomenduje się ochronę formy ochrony przyrody występujące lokalnie – lokalizacja przedsięwzięć powinna uwzględniać wymagania wynikające z przepisów ochrony środowiska i ochrony przyrody,
— rekomenduje się lokalizowanie inwestycji w sposób nienaruszający celów ochrony przyrody, krajobrazu oraz walorów kulturowych gminy,
— lokalizacja przedsięwzięć powinna zapewniać ochronę wód powierzchniowych i podziemnych, w szczególności powinna ograniczać ryzyko naruszenia ciągłości ekologicznej dolin rzecznych,
— inwestycje należy planować w sposób zapobiegający degradacji gleb, zanieczyszczeniu powietrza oraz przerwaniu ciągłości powiązań przyrodniczych,

— lokalizacja przedsięwzięć generujących hałas, uciążliwe zapachy lub drgania powinna uwzględniać konieczność zachowania bezpiecznych odległości od terenów zabudowy mieszkaniowej i obiektów użyteczności publicznej,
— lokalizacja dużych instalacji OZE powinna uwzględniać wymagania odległościowe wynikające z przepisów odrębnych,
— na terenach rolniczych oraz leśnych inwestycje mogące prowadzić do trwałej zmiany funkcji gruntów należy ograniczać, dopuszczając je jedynie w przypadkach uzasadnionych nadrzędnym interesem publicznym i zgodnych z przepisami odrębnymi,
— w przypadku inwestycji o wysokim potencjale oddziaływania na środowisko możliwe jest ustanowienie obszarów ograniczonego użytkowania, jeżeli mimo zastosowania najlepszych dostępnych rozwiązań nie można zapewnić dotrzymania standardów jakości środowiska.

4.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

W odniesieniu do rolniczej przestrzeni produkcyjnej stosuje się następujące zalecenia:

— należy dążyć do ochrony gruntów rolnych o najwyższej przydatności rolniczej, poprzez ograniczanie ich przeznaczania na cele nierolnicze oraz kierowanie nowej zabudowy do wyznaczonych obszarów o niższych klasach bonitacyjnych,
— należy dążyć do zapewnienia, aby tereny o relatywnie najlepszych warunkach glebowych były wykorzystywane przede wszystkim na cele produkcji rolnej i sadowniczej,
— należy dążyć do wzmacniania istniejących kierunków produkcji rolniczej,
— należy dążyć do promowania rolnictwa przyjaznego środowisku, w tym wspierania rolnictwa ekologicznego i agroturystyki,
— należy dążyć do ograniczenia presji urbanizacyjnej na obszary rolnicze o wyższej wartości produkcyjnej,
— należy dążyć do przeciwdziałania fragmentacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
— tereny o najniższej przydatności rolniczej rekomenduje się do wykorzystania wielofunkcyjnego, w tym do dopuszczonej lokalizacji instalacji odnawialnych źródeł energii, z uwzględnieniem stref ograniczeń i poszanowaniem lokalnych walorów krajobrazowych,
— z uwagi na narastające zagrożenie suszą rolniczą, należy dążyć do poprawy warunków glebowo-wodnych, w szczególności poprzez odpowiednie utrzymanie i modernizację sieci rowów melioracyjnych, ukierunkowaną na zatrzymywanie i spowalnianie odpływu wód przy jednoczesnym zachowaniu naturalnych funkcji hydrologicznych tych terenów,
— należy dążyć do ograniczenia zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych pochodzenia rolniczego,
— na obszarach użytkowanych rolniczo należy dążyć do zachowania i odtwarzania pasów ochronnych, miedz, stref ekotonowych oraz zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,

— należy dążyć do odpowiedniego zagospodarowania gruntów o najniższej wartości produkcyjnej oraz nieużytków (w tym terenów poeksploatacyjnych, takich jak dzikie wyrobiska piasków i tzw. torfianki), poprzez działania takie jak:
  - wprowadzanie zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych,
  - planowe zalesianie gruntów marginalnych o najsłabszych klasach bonitacyjnych we współpracy z Nadleśnictwem,
  - tworzenie i ochrona elementów małej retencji, w tym zachowanie charakterystycznych dla młodoglacjalnej rzeźby gminy, niewielkich śródpolnych oczek wytopiskowych i zbiorników.

W zakresie leśnej przestrzeni produkcyjnej na terenie gminy przyjmuje się następujące zasady:

— należy dążyć do zwiększania lesistości gminy, w szczególności poprzez wspieranie planowego zalesiania gruntów marginalnych i o najniższej przydatności rolniczej (najsłabszych klas bonitacyjnych),
— należy dążyć do przeciwdziałania fragmentacji terenów leśnych oraz wzmacniania powiązań przestrzennych pomiędzy istniejącymi kompleksami leśnymi,
— należy chronić grunty leśne przed zmianą ich przeznaczenia na cele nieleśne,
— w gospodarowaniu zasobami leśnymi należy uwzględniać nadrzędną rolę pozaprodukcyjnych funkcji lasów, w szczególności:
  - funkcji wodochronnych i glebochronnych,
  - funkcji przyrodniczych i krajobrazowych,
  - funkcji rekreacyjno-turystycznych, edukacyjnych i zdrowotnych,
— należy dążyć do prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej i kształtowania drzewostanów zgodnie z siedliskowym typem lasu,
— przeciwdziałając skutkom suszy, należy dążyć do ochrony i zwiększania retencji leśnej, w szczególności poprzez wprowadzanie obiektów hydrotechnicznych służących retencji w zlewniach leśnych, zachowanie terenów podmokłych, czy renaturyzację obniżeń terenu,
— z uwagi na występowanie na terenie gminy wielkopowierzchniowych form ochrony przyrody, lasy położone w ich granicach należy traktować jako przestrzeń o ograniczonej ingerencji, z priorytetem dla zachowania różnorodności biologicznej siedlisk oraz walorów krajobrazowych.

4.10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

W zakresie zagospodarowania obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji oraz obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji przyjmuje się następujące kierunki działań oraz zasady:

- należy dążyć do przywracania ładu przestrzennego oraz poprawy funkcjonalności i estetyki zagospodarowania,
- preferować przekształcenia terenów już zagospodarowanych lub zdegradowanych, zamiast zajmowania nowych obszarów rolniczych, aby chronić przed wyłączeniem z produkcji rolniczej najcenniejsze dla rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy gleby,
- należy dążyć do poprawy jakości przestrzeni publicznych oraz ich dostępności dla mieszkańców,
- należy dążyć do dostosowania struktury funkcjonalnej terenów do aktualnych i prognozowanych potrzeb społecznych,
- należy dążyć do rewaloryzacji, modernizacji lub adaptację istniejącej zabudowy znajdującej się w niedostatecznym stanie technicznym,
- należy uwzględniać uwarunkowania środowiskowe w zagospodarowaniu terenów przekształconych działalnością człowieka,
- rekomenduje się prowadzić działania rekultywacji i rehabilitacji terenów poeksploatacyjnych, w celu przywrócenia ich wartości użytkowych lub przyrodniczych,
- należy dążyć do zapewnienia ochrony zdrowia ludzi i czystości wód poprzez porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej,
- należy dążyć do uwzględnienia ochrony dziedzictwa kulturowego i tradycyjnego krajobrazu rolniczego,
- należy kształtować zagospodarowanie na terenach przekształcanych w sposób spójny z otoczeniem i istniejącą strukturą osadniczą.

5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Według KSRR 2030 obszar strategicznej interwencji definiowany jest jako „*wskazany w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje finansowane z różnych źródeł, w tym w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne i w zasoby ludzkie, lub rozwiązania regulacyjne*”.

Zgodnie ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030, Gmina Świedziebnia została zaliczona do Obszarów Strategicznej interwencji zdefiniowanych jako:

- OSI zidentyfikowane na poziomie krajowym:
  - OSI obszary zagrożone trwałą marginalizacją,
- OSI zidentyfikowane na poziomie regionalnym:
  - OSI obszarów peryferyjności transportowej,
  - OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą – obszar niskiego poziomu przedsiębiorczości.

Jednocześnie wieś Świedziebnia sklasyfikowana jest jako ośrodek lokalny. Ośrodki te stanowią miejsca koncentracji działalności skierowanych na obsługę mieszkańców gminy, w tym przede wszystkim obsługę rolnictwa. Ponadto zaznaczono, że gmina zalicza się do obszarów zasobnych w gleby najwyższych klas, co predysponuje ją do dalszego rozwoju rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

OSI obszary zagrożone trwałą marginalizacją

Gmina Świedziebnia została zaliczona do Obszarów Strategicznej interwencji zdefiniowanych jako obszary wiejskie zagrożone trwałą marginalizacją, na których występuje kumulacja problemów społeczno-ekonomicznych, co wynika z następujących zdiagnozowanych problemów:

- niskiego poziomu przedsiębiorczości,
- braków w infrastrukturze drogowej oraz komunalnej,
- niskiej atrakcyjności osadniczej.

OSI obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją obejmują zróżnicowane przestrzennie skupiska gmin wiejskich i powiązanych z nimi małych miast, w których nastąpiła kumulacja negatywnych zjawisk. Obszary te charakteryzują się się peryferyjnym położeniem, słabą dostępnością transportową, problemami strukturalnymi w rolnictwie, niską mobilnością zawodową mieszkańców i niekorzystną sytuacją demograficzną (starzenie się społeczeństwa, odpływ młodych osób). Grozi to trwałym osłabieniem bazy ekonomiczno-finansowej samorządu oraz pogarszaniem się warunków życia mieszkańców.

Ponadto gmina kwalifikuje się do specyficznego obszaru problemowego: Gminy o niskim poziomie przedsiębiorczości. Problem ten jest mierzony i identyfikowany przez:

- bardzo niską liczbę podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców,

- niską liczbę osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w stosunku do populacji w wieku produkcyjnym.

Słabo rozwinięty sektor prywatny bezpośrednio przekłada się na ograniczenie wpływów do budżetu samorządu (z tytułu podatków CIT i PIT) oraz istotnie zawęża lokalny rynek pracy, wymuszając migracje zarobkowe.

OSI obszarów peryferyjności transportowej

Gmina leży w granicach powiatu brodnickiego, który w strategii wojewódzkiej został wskazany jako obszar peryferyjny. Teren ten zaliczany jest do grupy tzw. „wewnętrznych peryferii" cechujących się zbyt długim czasem dojazdu (lub brakiem bezpośredniego dogodnego połączenia) do głównych ośrodków regionu – Bydgoszczy i Torunia. Włączenie tych terenów do OSI peryferyjności transportowej ma na celu niwelowanie wykluczenia komunikacyjnego mieszkańców.

Wykluczenie to przejawia się przede wszystkim w braku możliwości sprawnego dojazdu transportem publicznym do stolic województwa, a także w problemach z dotarciem do siedziby własnego powiatu czy kluczowych węzłów przesiadkowych. Taka sytuacja znacząco ogranicza rozwój gospodarczy oraz codzienną mobilność, zmuszając mieszkańców do polegania niemal wyłącznie na transporcie indywidualnym. Interwencja w ramach wyznaczonego OSI koncentruje się na wsparciu samorządów lokalnych w organizowaniu efektywnego transportu zbiorowego. Jest to działanie niezbędne, by skutecznie powstrzymać procesy marginalizacji oraz depopulacji tych terenów, zapewniając ich mieszkańcom równe szanse na rynku pracy i dostęp do usług publicznych.

OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą

Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ obszar gminy Świedziebnia wskazany został jako obszar negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej identyfikowanej na poziomie regionalnym, w zakresie niskiego poziomu przedsiębiorczości. Ma on bezpośredni wpływ na rozwój gospodarczy regionu, a związany pośrednio z niską aktywnością mieszkańców. Obszary te wymagają więc wieloaspektowego wsparcia zarówno na poziomie województwa, jak i władz lokalnych. Celem wsparcia z poziomu Samorządu Województwa powinno być nadawanie impulsów rozwojowych, pozwalających na przełamanie negatywnej sytuacji.

6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy Świedziebnia

Na terenie gminy Świedziebnia nie wyznacza się obszarów strategicznej interwencji na poziomie lokalnym.

7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Świedziebnia na lata 2026-2035 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie wdrażanie dokumentu, a następnie jego monitoring i ewaluację.

Działania wyznaczone w dokumencie wynikają z kompetencji Gminy oraz ze zdiagnozowanych problemów i potrzeb mieszkańców. Ich koordynacja należy do obowiązków władzy wykonawczej Gminy Świedziebnia – Wójta Gminy Świedziebnia.

Wdrażanie Strategii będzie obejmować w szczególności:

- realizację przypisanych działań,
- ewaluację i monitorowanie procesu realizacji działań określonych w strategii,
- kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych działań od partnerów i interesariuszy strategii,
- koordynację procesu jej aktualizacji we współpracy z Radą Gminy Świedziebnia,
- zapewnianie promocji strategii,
- poszukiwanie, wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi pozabudżetowych źródeł finansowania dla działań.

Wójt Gminy Świedziebnia będzie koordynował realizację założeń Strategii, które wykonywane będą przez poszczególne referaty i pracowników Urzędu Gminy Świedziebnia oraz kierowników, dyrektorów gminnych jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych kierunków działań przydzielonych im ze względu na posiadane kompetencje w danym zakresie.

Rada Gminy będzie wsparciem strategicznym przy realizacji strategii oraz podejmowaniu decyzji strategicznych.

Ponadto w Strategii znajdują się również działania, których realizację wspierać mogą, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy z terenu gminy, partnerzy społeczno-gospodarczy. Stąd istotne jest również wdrażanie skutecznych mechanizmów współdziałania między Gminą i pozostałymi zainteresowanymi. Wszyscy partnerzy zaangażowani, realizujący działania w ramach Strategii będą aktywnie współpracować z Gminą Świedziebnia (liderem i koordynatorem).

Rysunek 6. Podział zadań realizacji Strategii Rozwoju Gminy

WÓJT GMINY ŚWIEDZIEBNIA	• KOORDYNACJA I STYMULOWANIE DZIAŁAŃ • INTEGRACJA ZASOBÓW I INTERESARIUSZY
RADA GMINY ŚWIEDZIEBNIA	• WSPARCIE STRATEGICZNE PRZY REALIZACJI I EWALUACJI STRATEGII • POMOC PRZY PODEJMOWANIU DECYZJI STRATEGICZNYCH
PRACOWNICY URZĘDU GMINY ŚWIEDZIEBNIA	• KOORYDNOWANIE DZIAŁAŃ • POSZUKIWANIE ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA • MONITORING, EWALUACJA I PRZYGOTOWANIE ZMIAN DO AKTUALIZACJI
KOMÓRKI ORGANIZACYJNE URZĘDU GMINY (UG), GMINNE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE, EWENTALNI PARTNERZY	• REALIZACJA ZADAŃ

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Gminy będzie wdrażana poprzez wykorzystanie instrumentów obejmujących narzędzia programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków podlegają bezpośredniej kontroli ze strony organów samorządu. Należą do nich m.in. programy branżowe, strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów, uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, projekty międzysektorowe i międzyorganizacyjne, w tym zlecanie organizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym czy klubom sportowym.

Dodatkowo rekomendowane jest również przyjęcie i aktualizacja szczegółowych programów i planów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji w zakresie celów wskazanych w Strategii w poszczególnych dziedzinach (np. pomocy społecznej, ochrony środowiska, rewitalizacji, gospodarki niskoemisyjnej oraz pozostałych strategii i programów jednorocznych).

Wobec powyższego, dla sprawnej realizacji przedmiotowej strategii konieczne będzie opracowywanie i wdrażanie następujących dokumentów (strategii, programów, planów) wykonawczych:

— Programu Ochrony Środowiska,
— Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,

- Programu Opieki nad Zabytkami,
- Wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym gminy,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- Programu Wspierania Rodziny.

Ważnym aspektem wdrażania Strategii jest również zachęcanie lokalnej społeczności do aktywnego udziału w planowaniu i realizacji zaplanowanych działań, przyczyniających się do rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy. Pełna wersja Strategii znajdować się będzie na stronie internetowej Gminy oraz dostępna będzie do wglądu w Urzędzie Gminy.

Monitoring wdrażania Strategii będzie służył identyfikacji osiąganych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami i celami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu pozyskanych informacji oraz danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji działań i osiągania celów,
- prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji Strategii,
- podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających,
- informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i działań strategii, rozwiązywanie problemów. Ewaluacji podlegać będzie materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen; oraz ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójność.

Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji będzie realizowana w okresach rocznych, w oparciu o analizę wskaźnikową, na podstawie własnych danych i informacji statystyki publicznej generowanej przez Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, a także statystyk realizatorów działań. Organem odpowiedzialnym za

monitorowanie będzie Wójt Gminy Świedziebnia, który realizuje swoje zadania poprzez jednostki podległe.

Ponadto do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących ze sprawozdań i raportów. Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania Strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych w niej działań.

Informacje przede wszystkim zawarte będą w sporządzanym w terminie do dnia 31 maja każdego roku, raporcie o stanie gminy, który wynika z zobowiązania nałożonego na jednostki samorządu terytorialnego z art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2025 poz. 1153 ze zm.). Prowadzony monitoring pozwoli na wykrycie zagrożenia w zakresie braku realizacji danego zadania i osiągnięcia założonych wskaźników oraz na ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji działań lub podmiotów współpracujących przy ich realizacji.

Do roku od zakończenia realizacji Strategii sporządzony zostanie raport z ewaluacji zawierający podsumowanie efektów wybranych do realizacji działań w całym okresie jej wdrażania. Pozwoli to uzyskać pełny obraz i ocenę realizacji założeń Strategii. Będzie on również określał wnioski i rekomendacje, które pozwolą usprawnić proces wdrażania Strategii na kolejne lata.

8. Ramy finansowe i źródła finansowania

Zaplanowane do realizacji działania wskazane w Strategii, oprócz odpowiednich zasobów ludzkich i rzeczowych, muszą posiadać odpowiednie zasoby finansowe. Efektywna polityka rozwoju Gminy powinna wykorzystywać dostępne zewnętrzne środki finansowe oraz być dostosowana do możliwości budżetowych. Gmina Świedziebnia, przystępując do realizacji danego działania, w pierwszej kolejności analizuje możność pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania na ten cel, tj.

- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki budżetowe jednostek samorządu terytorialnego województwa, powiatu,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz w ramach Wspólnej Polityki Rolnej,
- fundusze celowe np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej czy Funduszu Sprawiedliwości,
- fundusze Europejskiego Instrumentu Odbudowy,
- inne fundusze związane z funkcjonowaniem Unii Europejskiej (np. Fundusze Norweskie, fundusze EOG),

- środki sektora pozarządowego oraz środki prywatne w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe rynku kapitałowego.

Główne źródła finansowania działań oraz wkładu własnego stanowi budżet Gminy. Część działań przewidzianych w Strategii należy do zadań realizowanych w ramach funkcjonowania gminnych jednostek organizacyjnych. Wobec tego środki na te działania pochodzić będą z dochodów własnych Gminy. Realizacja części działań zakłada również współpracę z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami, pozostałymi partnerami. Współpraca ta może również opierać się na wspólnym finansowaniu działań, przekazaniu dotacji na ich realizację.

W poniższej tabeli przedstawiono szacunkowy harmonogram realizacji działań wyznaczonych w Strategii.

Tabela 14. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy

Cel operacyjny	Kierunki działań		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Planowane koszty realizacji zadania/ planowane źródło finansowania
	w tym	Zadania											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Cel strategiczny 1. **Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na powszechnym dostępie do usług publicznych i wysokim poziomie bezpieczeństwa**													
Cel operacyjny 1.1. **Kompleksowa oferta edukacyjna**	Rozwój instytucjonalnej opieki nad najmłodszymi												środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), środki z funduszy krajowych (Budżet Państwa), środki z funduszy zagranicznych, w tym europejskich, inne środki zewnętrzne.
	Modernizacja i rozwój bazy oświatowej												
	w tym	Rozwój infrastruktury edukacyjnej											
	Wsparcie rozwoju i kompetencji uczniów												
	w tym	Rozwój oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży											
Cel operacyjny 1.2. **Wzmocniona opieka senioralna i zdrowotna**	Rozwój infrastruktury i usług dla seniorów												środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), środki z funduszy krajowych (Budżet Państwa), środki z funduszy zagranicznych, w tym europejskich, inne środki zewnętrzne.
	Zwiększenie dostępności do opieki zdrowotnej i usług wspierających												
	Wzmocnienie systemu usług społecznych i wsparcia mieszkańców												
	w tym	Rozwój usług społecznych dla wsparcia i integracji mieszkańców, w tym osób w trudnych sytuacjach życiowych											
Cel operacyjny 1.3. **Atrakcyjna oferta kulturalno-rekreacyjna i sportowa**	Tworzenie i rozwój przestrzeni dla kultury												środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), środki z funduszy krajowych (Budżet Państwa), środki z funduszy zagranicznych, w tym europejskich, inne środki zewnętrzne.
	w tym	Rozwój oferty i infrastruktury kultury											
	Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej												
	w tym	Rozwój oferty i infrastruktury kultury i sportu											
		Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych poprzez rozwój infrastruktury rekreacyjnej											
	Animacja życia społecznego i wsparcie lokalnych organizacji												
	w tym	Wsparcie finansowe na promocję gminy oraz działalność organizacji lokalnych											
	Ochrona dziedzictwa kulturowego i obiektów zabytkowych												

Cel operacyjny	Kierunki działań		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Planowane koszty realizacji zadania/ planowane źródło finansowania
	w tym	Zadania											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	Promocja i rozwój lokalnej oferty turystycznej oraz rekreacyjnej												
Cel operacyjny 1.4. **Wzmocniony system bezpieczeństwa publicznego**	Rozwój i doposażenie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych												środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), środki z funduszy krajowych (Budżet Państwa), środki z funduszy zagranicznych, w tym europejskich, inne środki zewnętrzne.
	w tym	Wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego poprzez rozwój infrastruktury, zasobów oraz współpracy służb ratunkowych i porządkowych											
Cel strategiczny 2. **Zintegrowana gospodarka lokalna wykorzystująca potencjał rolniczo-sadowniczy oraz przedsiębiorczość mieszkańców**													
Cel operacyjny 2.1. **Rozwinięte lokalne przetwórstwo rolno-spożywcze**	Rozwój lokalnej przedsiębiorczości oraz produktów rolnych i sadowniczych												środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), środki z funduszy krajowych (Budżet Państwa), środki z funduszy zagranicznych, w tym europejskich, inne środki zewnętrzne.
Cel operacyjny 2.2. **Sprzyjający klimat dla przedsiębiorczości i aktywizacji gospodarczej**	Przygotowanie terenów pod rozwój gospodarczy i inwestycyjny												środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), środki z funduszy krajowych (Budżet Państwa), środki z funduszy zagranicznych, w tym europejskich, inne środki zewnętrzne.
Cel strategiczny 3. **Uporządkowana i bezpieczna przestrzeń wyposażona w nowoczesną infrastrukturę techniczną i drogową**													
Cel operacyjny 3.1. **Zmodernizowana infrastruktura drogowa**	Modernizacja i przebudowa sieci dróg publicznych												środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), środki z funduszy krajowych (Budżet Państwa),
	w tym	Utrzymanie infrastruktury drogowej i komunikacyjnej na terenie gminy											
		Budowa dróg i głównych ciągów komunikacyjnych											

Cel operacyjny	Kierunki działań		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Planowane koszty realizacji zadania/ planowane źródło finansowania
	w tym	Zadania											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
		Współfinansowanie projektów związanych z budową/rozbudową/modernizacją dróg powiatowych oraz innych inwestycji z powiatem i innymi podmiotami											środki z funduszy zagranicznych, w tym europejskich, inne środki zewnętrzne.
	Rozwój bezpiecznej infrastruktury pieszo-rowerowej												
	w tym	Budowa i modernizacja chodników, ciągów pieszo-jezdnych oraz ścieżek rowerowych											
	Poprawa infrastruktury okołodrogowej												
	w tym	Rozbudowa oświetlenia ulicznego oraz doświetlanie newralgicznych punktów											
Cel operacyjny 3.2. **Sprawna i rozbudowana infrastruktura wodno-kanalizacyjna**	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej, deszczowej i wodociągowej												środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), środki z funduszy krajowych (Budżet Państwa), środki z funduszy zagranicznych, w tym europejskich, inne środki zewnętrzne.
	w tym	Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej, w tym kanalizacji deszczowej											
	Modernizacja infrastruktury wodno-ściekowych												
	w tym	Wymiana przestarzałej infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej											
Cel operacyjny 3.3. **Ukształtowany ład przestrzenny oraz dostępne mieszkalnictwo i usługi publiczne**	Zintegrowane planowanie przestrzenne												środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), środki z funduszy krajowych (Budżet Państwa), środki z funduszy zagranicznych, w tym europejskich, inne środki zewnętrzne.
	w tym	Zintegrowane planowanie przestrzenne wspierające rozwój gospodarczy, mieszkaniowy i energetyczny gminy											
	Rozwój mieszkalnictwa socjalnego												
	Rozwój infrastruktury cyfrowej oraz modernizacja zaplecza administracyjnego												
	w tym	Wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań cyfrowych											
Cel strategiczny 4. **Zrównoważone środowisko naturalne chroniące zasoby przyrodnicze i wspierające rozwój niskoemisyjny i zieloną transformację**													
Cel operacyjny 4.1. **Zwiększona efektywność energetyczna infrastruktury oraz**	Kompleksowa termomodernizacja budynków												środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia),
	Wymiana przestarzałych źródeł ciepła												
	Rozwój lokalnych instalacji OZE												

Cel operacyjny	Kierunki działań		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Planowane koszty realizacji zadania/ planowane źródło finansowania
	w tym	Zadania											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
rozwinięte odnawialne źródła energii (OZE)	w tym	Działania proekologiczne w zakresie rozwoju infrastruktury											środki z funduszy krajowych (Budżet Państwa), środki z funduszy zagranicznych, w tym europejskich, inne środki zewnętrzne.
Cel operacyjny 4.2. **Chronione walory przyrodnicze i krajobrazowe oraz dobry stan wód powierzchniowych**	Poprawa stanu wód powierzchniowych i retencja												środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), środki z funduszy krajowych (Budżet Państwa), środki z funduszy zagranicznych, w tym europejskich, inne środki zewnętrzne.
	Kształtowanie zielonej infrastruktury												
	w tym	Poprawa estetyki i ekologii przestrzeni publicznych poprzez rozwój terenów zielonych											
		Współfinansowanie inwestycji z Nadleśnictwem i innymi podmiotami											
Cel operacyjny 4.3. **Uporządkowana gospodarka odpadami**	Rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów												środki własne (Budżet Gminy Świedziebnia), środki z funduszy krajowych (Budżet Państwa), środki z funduszy zagranicznych, w tym europejskich, inne środki zewnętrzne.
	Likwidacja wyrobów zawierających azbest												

Źródło: Opracowanie własne

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Spójność celów strategicznych i operacyjnych Gminy Świedziebnia z założeniami Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ 10
Tabela 2. Analiza SWOT – wymiar społeczny 18
Tabela 3. Analiza SWOT – wymiar gospodarczy 19
Tabela 4. Analiza SWOT – wymiar przestrzenny 19
Tabela 5. Analiza SWOT – wymiar klimatyczno-środowiskowy 20
Tabela 6. Problemy, przyczyny i potrzeby rozwojowe gminy 21
Tabela 7. Cele strategiczne i operacyjne 25
Tabela 8. Cel strategiczny 1. Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na powszechnym dostępie do usług publicznych i bezpieczeństwie 27
Tabela 9. Cel strategiczny 2. Zintegrowana gospodarka lokalna wykorzystująca potencjał rolniczo-sadowniczy oraz przedsiębiorczość mieszkańców 34
Tabela 10. Cel strategiczny 3. Uporządkowana i bezpieczna przestrzeń wyposażona w nowoczesną infrastrukturę techniczną i drogową 37
Tabela 11. Cel strategiczny 4. Zrównoważone środowisko naturalne chroniące zasoby przyrodnicze i wspierające rozwój niskoemisyjny i zieloną transformację 42
Tabela 12. Ocena stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) na terenie gminy Świedziebnia 51
Tabela 13. Ocena Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) na terenie gminy Świedziebnia .. 51
Tabela 14. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy 82

Rysunek 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Świedziebnia – strefy funkcjonalno-przestrzenne 49
Rysunek 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Świedziebnia – środowisko przyrodnicze 53
Rysunek 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Świedziebnia – infrastruktura komunikacyjna 56
Rysunek 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Świedziebnia – infrastruktura techniczna 58
Rysunek 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Świedziebnia – infrastruktura społeczna 60
Rysunek 6. Podział zadań realizacji Strategii Rozwoju Gminy 78

UZASADNIENIE

Zgodnie z art.10e ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2026 r. poz. 662 i poz. 912) gmina opracowuje strategię rozwoju gminy. Strategia rozwoju jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń, implikując przejście ze stanu istniejącego do pożądanego, wyrażonego w wizji rozwoju i stanowi najważniejszy dokument przygotowywany przez samorząd gminny, który określa priorytety i cele rozwoju społecznego, gospodarczego, przestrzennego i klimatyczno-środowiskowego danej jednostki.

Punktem wyjścia do opracowania przedmiotowej strategii było przeprowadzenie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych. W ramach analizy sytuacji społeczno-gospodarczej i uwarunkowań przestrzennych przeprowadzono badanie ankietowe, którego celem było określenie kierunku rozwoju gminy. Po opracowaniu projektu strategii, w tym ustaleniu wizji rozwoju i celów strategicznych w perspektywie do 2035 roku, projekt dokumentu został wyłożony do wglądu publicznego. Wszyscy zainteresowani mieli możliwość wzięcia udziału w konsultacjach społecznych, w tym zgłoszenia swoich sugestii, opinii bądź ewentualnych uwag.

Konsultacje społeczne w formie wyłożenia projektu dokumentu do wglądu publicznego trwały od 12 czerwca 2026 r. do 16 lipca 2026 r. Zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 z późn. zm.) oraz uchwałą nr XV/82/2025 Rady Gminy Świedziebnia z dnia 30 września 2025 r. zmieniającą uchwałę w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Świedziebnia na lata 2026-2035 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji, Wójt Gminy Świedziebnia zaprosił mieszkańców Gminy Świedziebnia, gminy sąsiednie, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych oraz Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku do zapoznania się z projektem Strategii Rozwoju Gminy Świedziebnia na lata 2026-2035. Wszyscy zainteresowani mieli prawo składać wnioski, zastrzeżenia bądź uwagi do projektu strategii, które można było zgłaszać na udostępnionym formularzu. Ponadto w trakcie trwania konsultacji społecznych w dniu 30 czerwca 2026 r. odbyło się spotkanie konsultacyjne w ramach którego przedstawiono założenia strategiczne dokumentu.

Opracowany projekt strategii przedłożono Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Bydgoszczy wraz z wnioskami o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670 z późn. zm.). Pismem z dnia 23 czerwca 2026 r. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy uzgodnił możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn.: „Strategia Rozwoju Gminy Świedziebnia na lata 2026-2035”.

Pismem z dnia 1 lipca 2026 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy uzgodnił odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn.: Strategia Rozwoju Gminy Świedziebnia na lata 2026-2035. Mając powyższe na uwadze Wójt Gminy Świedziebnia odstąpił od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Strategii Rozwoju Gminy Świedziebnia na lata 2026-2035", o czym poinformowano w obwieszczeniu wraz z uzasadnieniem zamieszczonym w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Świedziebnia.

Dla projektu Strategii Rozwoju Gminy Świedziebnia na lata 2026-2035 uzyskano pozytywną opinię Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego dotyczącą sposobu uwzględnienia w projekcie przedmiotowej Strategii ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie, określonych w Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

Prace nad Strategią, w tym pozyskanie wymaganych prawem opinii, zostały wykonane zgodnie z harmonogramem określonym w uchwale nr XV/82/2025 Rady Gminy Świedziebnia z dnia 30 września 2025 r. zmieniającej uchwałę w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Świedziebnia na lata 2026-2035 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji, tj. zakończyły się w III kwartale 2026 r.

Zgodnie z art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym strategia rozwoju gminy przyjmowana jest przez radę gminy w drodze uchwały.

Mając powyższe na uwadze podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Przewodniczący Rady

Paweł Boruszkowski